

Elena Daniela Rujoiu-Sgondea

La memoria
della pietra

Memoria
pietreei

Elena-Daniela Rujoiu-Sgondea

Memoria pietrei
La memoria della pietra

elena_sgondea@yahoo.com
Tel./fax: 0040254247906
mobil: 0040740795462

© Elena Daniela Sgondea, 2012
C.P. 15, 335700, Orăștie (HD), Romania
Tel./fax: +40-254/242260
info@pro-isis.ro
www.pro-isis.ro

Consilier lingvistic: Raffaele D'Orazi (Italia)
Traducător: Elena Daniela Rujoiu-Sgondea
Editor: Gabriel Timoceanu
Foto copertă: Calendarul mayaș
Copertă: Camelia Dogioiu
Tehnoredactare și corectură: Nicolae Turcan

Tipar: BrumaR
Timișoara, Str. A. Popovici nr. 6
Tel./fax: 0256.203.934
www.brumar.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RUJOIU-SGONDEA, ELENA DANIELA
Memoria pietrei : La memoria della pietra / Elena-Daniela
Rujoiu-Sgondea. - Timișoara : Brumar, 2012
ISBN 978-973-602-807-6

821.135.1-1=131.1=135.1

Elena-Daniela Rujoiu-Sgondea

Memoria pietrei

•

La memoria della pietra

Versiunea italiană a autoarei

Editura Dacia XXI
Cluj-Napoca
2012

Editura Brumar
Timișoara
2012

O poetică a proximității

ELENA-DANIELA RUJOIU-SGONDEA este deja un nume cunoscut. Poeta se află acum la al șaselea volum, cărora le-a alăturat între timp și un număr de articole și de traduceri în și din limba română, publicate în România și în alte câteva țări din Europa, făcând cunoscuți publicului italian doi poeți români contemporani: Ion Moșteoru, (*Il bastone di Toulouse-Lautrec*) și Gabriela Gergely, (*Latte da Un' altro Mondo*), iar publicului român creații ale unor poeți italieni precum Maria Luisa Spaziani, Piera Rossi Celant, Maria Teresa Liuzzo, Vanni Speranza, Giovanni Formaggio, Santiago Montobbio, Raffaele D'Orazi ș.a. De altfel, activitatea publicistică și poetică a fost remarcată și apreciată de lumea literară și concretizată într-un număr apreciabil de premii, de rezonanță culturală ce depășește orizontul unui areal regional. Unele au și titluri semnificative, care spun de la sine aproape totul: *Nobila Donna Heraldica* sau *Il sentiero dei Briganti*.

A debutat editorial cu volumul *Încă nu...* (*Schițe de portret și motive nipone*) apărut la Editura Destin, Deva, 2000, al cărui titlu se motivează și se explicitează pe deplin în creația ulterioară a poetei. Este un titlu sugestiv pentru modestia unui autor aflat încă în condiția de promisiune, care are conștiința dificultăților drumului ales. *Încă nu...* a însemnat mai întâi de toate căutarea unei formule lirice proprii, mai puțin tributară modelelor, întreprindere dificilă, nu lipsită de riscuri, mai cu seamă pentru înclinația autoarei spre contemplare într-un climat literar dominat decisiv de apartenența obligatorie la grupările postmodernismului autohton.

Dispariția aceluși „nu” din titlul de debut s-a produs după o perioadă considerabilă, odată cu apariția volumului *Glife transilvane* (Editura Limes, Cluj-Napoca, 2008), urmat aproape imediat de *La răsărit, tremurul...* (Editura Limes, Cluj-Napoca, 2009). Emoțiile

de la întâiul volum și perioada lungă de gestație a celorlalte două, dar și alte aspecte ale scrisului său ne permit să suspectăm acest interval de unele dificultăți ale adaptării la îndrumarea și, poate, și veghea atentă a unui magistru într-ale poeziei, a unui „guru” pe care poeta l-a urmat cu consecvența unui discipol ascultător, fără să sacrifice însă din substanța ce se cerea liric exprimată, întregită prin consistente acumulări, la care și maestrul și-a adus contribuția binefăcătoare. După destăinuirile poetei rolul acesta l-a îndeplinit poetul Eugen Evu.

Nu cunosc alte ecouri ale cărților editate până acum, în afara celor din prefețele și postfețele volumelor în discuție, din care se pot reține însă observații pertinente pentru profilul poetic al autoarei, unele aparținând tocmai celor care au vegheat începuturile ei poetice și au contribuit la formarea ei culturală.

S-a observat mai întâi predominanța descrierii în lirica poetei, ceea ce poate însemna o dificultate în plus în receptarea poeziei actuale, pentru că „descrierea este unicul lucru care pe lectorul de astăzi nu-l încântă deloc”. Citind acum toate volumele autoarei sunt convins că o asemenea poezie nu se putea produce fără descriere, că însăși poetica ei se constituie pe baza unui mod de contemplație care imprimă imaginilor un caracter preponderent static. E o viziune care nu are cum se exprima altfel. De aici provin și alte caracteristici ale acestei lirici, care provoacă la un excurs mai amplu în jurul ei și al condiției poeziei actuale.

S-a apreciat de asemenea că volumul *Glife transilvane* „este un cer înstelat de gânduri profunde, scrise într-o manieră simplă și fără virtuozitate sau subtilități inutile”. Spre a ajunge la această simplitate, autoarea a ucenicit, se pare, din greu, la școala scrisului scurt, a expresiei concentrate, aproape ermetice și poate tocmai de aceea enigmatice și, pe alocuri, hieratice, pe care a găsit-o în câteva modele lirice de înalt prestigiu și îndelungată tradiție, de la noi sau din alte părți ale lumii. Simplitatea nu e doar un rezultat al uceniciei literare, ci și o mască lirică în dosul căreia se ascunde o gestație mai îndelungată, potrivit unui program de

asimilare și apropiere de formule lirice moderne și de modele prestigioase, din care nu lipsesc nici preocupări savante. În mod cert nu e spontaneitate, calitate care-i lipsește acestei poete „făcute”, dar făcută cu răbdare, într-un interval îndelungat și cu dascăli pricepuți.

În prefața la volumul *La răsărit, tremurul...*, criticul Gheorghe Perian face o observație interesantă cu privire la soarta modernismului românesc, care n-a dispărut „ci doar s-a retras spre marginile literaturii, unde a găsit condiții prielnice de manifestare, fără a mai fi contestat sau tulburat de agitația permanentă, confuză și inovatoare a centrului”. Chiar dacă astăzi raportul între centru și periferie are altă configurație, retragerea în fața agresivității de confrerie a postmodernismului, grăbit să ocupe orice loc ce promite să devină centru, pare a fi singurul mod de supraviețuire a modernismului. E una din consecințele fazei dionisiace de la schimbarea de paradigmă mitică, intervenită odată cu schimbarea tipului de societate.

Indiferent de tabloul periodizării literare, modernismul a însemnat o experiență literară de neeludat în evoluția literaturii naționale și în formarea noilor generații. Identificarea unor influențe ale lui Lucian Blaga ori Nichita Stănescu în opera oricărui poet nu poate fi decât un semn de valoare culturală cel puțin, dacă nu și de elevație artistică. Criticul este înclinat să creadă că poeta din Orăștie e un produs al unui astfel de modernism marginalizat, retras în desăvârșirea sapiențială a programului său estetic.

Dacă menținerea în limitele modernismului, fie el și marginalizat, este mai puțin așteptată la o poetă contemporană, orientarea blagiană a meditației nu mai surprinde la o poetă ardeleană. În firească prelungire expresionistă, meditația coboară spre momentele primordiale ale lumii, acolo unde se poate mai bine întrezări zămislirea lucrurilor din unitatea contrariilor. De câte ori ne îndreptăm spre Unu, ne apropiem de Origine, de momentul din care se desprind toate și în semnele căruia sunt înscrise traiectele și destinele tuturor celor ale lumii.

Originea nu este neapărat capătul dinspre infinit al lumii și al existenței, ci mai degrabă un centru care conține obligatoriu și celălalt capăt, al celuilalt infinit, sălaş emblematic al energiilor și al materiei, nucleu generativ al lumii cu cele alcătuitoare ale ei. Dualitatea principiilor se identifică și ca sens, astfel că în origine poate să se afle începutul unui sens și sfârșitul celuilalt, originea fiind permanent simultană cu ambele sensuri și cu toate principiile sau dimensiunile esențiale ce au participat la alcătuirea lucrurilor lumii. Așa se explică oarecum și aspectul tematic surprinzător al acestei poezii care s-a bucurat de frumoase și concrete aprecieri.

Imaginația poetică imprimă acestui nucleu generativ configurație de monadă și expresiei lui lirice caracter de simbol. În acest fel, ne putem imagina originea ca o emblemă a existenței, din care se poate contempla întregul traseu existențial al tuturor elementelor, în ambele sensuri, de la geneză la extincție și înapoi. Pentru aceasta, viziunea poetică apelează la o structură aptă să exprime simultaneitatea contrariilor, la paradox, ceea ce imprimă liricii un caracter contemplativ, reflexiv, sapiențial. Unul dintre ele este *Paradox absolut*:

„Ceea ce numim viață
Este de fapt stingere
Șopti piatra
Unui fir de nisip.”

Autoarea vede în fenomene nu numai principiul manifest, ci și contrariul lui, conținut latent în aceleași fenomene, pentru că „naturii îi place să se ascundă”, după cum spunea Heraclit. Așa apar figura și umbra, viața și moartea, lumina și întunericul, staticul și dinamicul, dar mai cu seamă piatra și râul, expresie metaforică a acestei viziuni extrapolate. Ea nu-și însoțește descoperirile acestea „fenomenologice” cu entuziasme infantile și exuberanțe juvenile, ci cu o expresie concentrată în care însă își face obligatoriu loc și mirarea. În haloul acestei stări psihice își

învăluie revelațiile cunoașterii contemplative și tot astfel le și comunică cititorului.

Mirarea imprimă firesc poeziei sentimentul miraculosului, accentuat atunci când reflecția ajunge, ca în expresionism, la elementele primordiale, temeiurile pe care, descoperindu-le cu aceeași mirare, grecii antici și-au înălțat edificiile fizice și metafizice ale civilizației și culturii lor exemplare.

Un asemenea loc miraculos este Răsăritul. El se constituie, ca o monadă leibnitziană sau ca un „aleph” al lui Louis Borges, într-un moment incipient, originar, reiterat cu fiecare mirare a noastră, care, la rândul ei, cuprinde genuin o interogație. Imaginea lui ne atrage atenția asupra unui model cultural semantic implicat structural în această lirică ușor ekstatică și hieratică, căutătoare de semnificații adânci și totodată temătoare să nu destrame haloul de mister al lucrurilor rechemate spre contemplare de grația inspirației lirice. Redescoperind lumea din antichitatea greacă, lingvistul american Louis Bloomfield spunea că „grecii aveau chiar și harul de a se mira de lucrurile descoperite”. Trebuie o cugetare tentată de chemările începuturilor și ale predestinărilor firii, un spirit blagian pentru a accede la aceste temeiuri. E nevoie de o adevărată „fereastră fenomenologică” spre a le contempla și a le rechema în actualitatea cugetului și simțirii noastre. S-a spus, de altfel, că adevărata cheie pentru lectura acestor versuri o oferă „interogația mirată”, care imprimă universului ei liric substanțialitate și vitalitate.

Între perechile de principii complementare contopite în semnele dintâi ale universului, pe care poezia le invocă, un loc important revine substanței (materiei) și vitalității (energiei), relația acestora fiind pe cât de actuală, pe atât de permanentă. Cred că s-ar putea analiza cu profit apreciabil aceste meditații poetice prin grila relației între materie și energie. În distihurile și paradoxele ei, un principiu dinamic, al energiei, provoacă un nivel static, al materiei. Viața însăși este o manifestare a energiei. Iar spiritul, cu atât mai mult.

Ne simțim îndemnați să ne punem întrebarea dacă nu cumva materia este doar una din formele de manifestare a energiei,

plasându-ne paradoxal față de concluzia unanim acceptată privind energia ca proprietate a materiei. Poetic asemenea ipoteze paradoxale pot fi îndeajuns de productive. În final, una dintre aceste ipoteze nu e chiar atât de paradoxală: Aristotel califica verbul „a fi” ca „soma physikon”, iar Apostolul Pavel ca „soma pneumatikon”.

Dar abundența expresiilor nominale în limbajul poetic al autoarei, elogiul statorniciei pietrelor și memoriei, ne descurajează la prima vedere. Totuși dacă nu uităm că, așa cum ne spune Ștefan Lupășcu, în repaus corpurile acumulează energie, iar în mișcare o cedează, putem să acceptăm și că, în formele concentrate ale materiei se poate găsi o uriașă rezervă de energie. Energii nebănuite ar putea sălășlui și în piatră. Ea reține, resoarbe în sine puterile mișcării, ale curgerii heracliteene, ale devenirii: respiră, vede, vorbește, cântă...

Astfel piatra ar putea fi simultan și opusul pietrei.

Ar putea fi totodată și memorie.

Iar spiritul ar putea în-semna în statornicia ei nestatornicia vieții...

Aceasta s-ar putea întâmpla începând cu Unul primordial.

Astfel înțelegem că „Dumnezeu e cunoaștere”.

Descrierea pune în evidență cu precădere substanța, pe care poeta o percepe în formele ei cele mai rezistente, în alcătuirii minerale, din rocă dură, nesupusă perisabilului, din pietre ca semne durabile ale lumii și vieții, capabile metaforic să imprime și lumii spirituale aceeași rezistență și durată. De cele mai multe ori rezistența mineralului ia forma de piatră prețioasă, rezistentă, dură și strălucitoare, alteori de cristal, dens și transparent. Sunt elemente sesizate deja de comentarii poeziei, la care aș adăuga totuși că ele provin mai cu seamă din imagistica parnasiană, în multe privințe asemănătoare celei din universul haiku-urilor nipone.

Și parnasianismul și poezia lirică niponă se alimentează din concepții aristocratice, elitiste. S-ar putea ca la noi poezia „să se fi democratizat” prea mult și să nu mai aibă puterea să-l

recheme sau să-l călăuzească pe cititor spre nivele mai elevate ale existenței. E o finalitate ignorată, dacă nu chiar sacrificată de poezia postmodernistă, odată cu refuzul metafizicii și cu o întregă scară de valori.

Important este până la urmă că poeta imprimă acestor elemente o funcționalitate diferită, acestea fiind selectate nu pentru prețiozitate și luxurianță, ci pentru a purta semnificația mineralului, nivel ontologic ultim din care ies, ca apoi să intre toate și care tocmai pentru aceasta este atât de solicitat în poezia de față. La acest nivel se raportează, ca la cel mai statornic temei existențial, și spiritualul și organicul, în marea aventură cosmică ce le face să se însoțească sau le prefacă din una în cealaltă, viața însemnând tocmai această prefacere desfășurată în ritmurile repetitive ale ciclurilor anotimpurilor, vârstelor, erelor sau pe întinderea inimaginabilă a duratelor cosmice.

Imaginea corespunzătoare acestor prefaceri o oferă mai întâi sămburele, mai des invocat în acest ultim volum. El închide în tăria lui energia din care se vor ivi, ca să parcurgă ciclul repetabil, ființele viitoare:

„În mine rabdă
Dimineața altei păduri”.

La fel era uimitoarea „ghindă” eminesciană în care se găsește „in nucă” viitorul stejar, dar mai ales „mirabila sămânță” blagiană, ce închide în sine și întreține miracolul vieții.

Se observă o preferință pentru mineral, pentru piatră, care poate adăposti în statornicia ei semnele temeiurilor lumii, inclusiv ale procesualității și devenirii vieții. Ea poate fi mișcare a nemișcatului, devenire a ekstaticului, revers al efigiei, latență a manifestatului, și mai cu seamă memorie și rostire. Pentru că în poezia doamnei Rujoiu-Sgondea

„Doar ceea ce semnifică
Este.”

Și cum piatra este, ea și semnifică.

Această tărie minerală îi atribuie poeta și cuvântului, pus astfel în rând cu sămburele și sămânța, să germineze și să rodească, înscriind ample cicluri pe duratele existenței umane. Poeta vorbește de „semiotica zburată (*sic!*) a poesiei”, expresie care mărturisește despre sursele ei culturale; semiotica italiană a identificat în creația poetică însăși nevoia și posibilitatea de depășire a ei, spre a îndeplini chemarea cuvântului la o nouă semnificare. Nu degeaba se spune că „literatura ia naștere acolo unde sfârșește semiotica”, adică la hotarul dinspre necreat al limbii, unde cuvântul e chemat să semnifice ce și cum n-a semnat niciodată. Dar mai cu seamă cuvântul, trebuie să dobândească, precum la Rainer Maria Rilke, „tăria pietrei”; acestea depun mărturie despre curgerea timpului, așa cum apele râului depun mărturie despre nestatornicia pietrelor.

Caracterul ek-static al acestei poezii se reflectă nu numai în descripție, ci mai înainte de toate în structura poemelor. Când nu sunt efectiv distihuri, micile poeme ale Elenei Sgondea au totuși o structură duală, o juxtapunere de expresii descriptive concentrate, aproape reduse la semn. Această configurație e exprimată printr-un limbaj ce nu mai rostește verbul, chiar dacă îl implică; îi cere însă cititorului să-l infereze. În absența verbului, ca structură predicativă, coerența expresiei se realizează prin proximitate, ca în limbile preponderent nominale. La acest principiu poetic, realizat pe toate nivelele de structurare a limbajului, se ajunge prin consecvența cu care poeta urmărește concentrarea, „brevilocvența”, cum observă criticul amintit. Modelul nipon, creat într-o limbă de alt tip, contribuie și el la această condiție.

În limbile preponderent nominale, proximitatea realizează determinarea, topica devine sintaxă. Sintaxa acestor texte este însă una poetică; ea reproduce și un mecanism de metaforă, pentru că unul din distihuri e, prin analogie, dedus după modelul celui înfățișat. Este cel care revelează principiul latent, ascuns din ordinea lucrurilor poetic invocate și evocate. Cred că poeta practică o poetică a proximității.

Deși în volum sunt cuprinse și câteva poezii de mai mare întindere, unele apropiate de modelele tradiționale, autoarea are parcă o rețineră în fața desfășurărilor mai ample ale tensiunii lirice, și recurge la fragmentarea acestora, ajungând la juxtapunerea unor poeme scurte, a căror coerență se cere iarăși inferată. O succesiune de astfel de poezii se intitulează ilustrativ *Poeme tăiate*. Preocupată esențial de substanțialitatea expresiei, poeta practică fragmentarea, juxtapunerea, proximitatea. Tăietura textuală depășește funcția unui procedeu literar: poeta îl extinde la dimensiunile existenței, îl aplică nivelului ontologic, ajungând să afirme că

„Materia renaște
Prin partenogeneză”.

Pe această cale ajunge la distihuri, la acele blagiene „definiții poetice”, uneori și la poeme într-un vers, în care verbul e aproape absent, ori desemantizat, redus la copulă:

„Noi suntem soare dormind
*
Clepsidre oarbe-n deșert
Harfe sub ape
*
În cristal râde tunetul
Timp sălbatic al stelelor
*
Bătrâna copilărie a memoriei...”

Limbajul preponderent nominal exprimă mai bine substanțialitatea, deși o menține în descriere, mod de exprimare specific liricului, dar dificil de satisfăcut gusturile postmodernismului actual. Semantic cuprindem în limbajul nominal al substanței în primul rând toate cuvintele cu „-st-” în radical, perpetuând

vechiul radical indo-european. Ajungem astfel și la ceea ce grecii numeau *stoikeion*, ceea ce e statornic, ce poate fi temei al lumii; dar și la *stihie*, energie primordială, tumult al încă necreatului, putere de nestăvilit. Aspectul e specific și manifestării sapiențiale și poeziei orientale. Cunoașterea contemplativă, ekstatică, orientează și reflecția spre origini și primordial, nediferențierea incipientă a acestora permițând simultaneitatea principiilor și a contrariilor, anulând astfel chiar și paradoxalul. Această orientare a reflecției apare expres în volumul prezent:

„Străbatem invers timpul
Neîntrerupte curgeri
Izvoare care au răbdat
În piatră milenii.

Străbatem invers cunoașterea
În fiecă val
E memoria sie-și captivă
Soarele stins în cristale
În nervurile
Subcuantice ale
Marelui Genom
Îngemănatul Unu”.

Nu este de mirare că pe parcursul volumului, cu toată preocuparea pentru fragmentare și concentrare, se ajunge și la *Mitopoemul Pietroglifei*. Unul primordial îngemănează, grupează în perechi elementele și mai ales principiile, în alt fel de categorii decât cele aristotelice. Ele urmează complementaritatea contrariilor, ca în gândirea confucianistă, esențial contemplativă, și legitimează poetic paradoxul:

„Absurd adevărul
În abstractul ce naște

Realul?
Din moarte întrerupându-și
Dumnezeirea sie-și geloasă?”

Multe structuri paradoxale se constituie din investirea lucrurilor cu funcții contrarii. Odată deplasate pe canalul contrarietății, lucrurile pot fi percepute avansând spre prezent sau dimpotrivă. Cam așa îmi pare structurată *Postludium*:

„Adevărat este
Nu apa curge
ci piatra.

Ea este Cogito.

Energie-n repaos –
Cuvântul.”

Tensiunea paradoxului se accentuează prin multiplicarea momentelor din drumul spre prezentul diferențiat. Avansând în sens invers însă, paradoxul se detensionează, pentru că în origine toate converg în nediferențierea primordială a lui Unu. Filosoful Constantin Noica spunea: „Eu nu afirm că Unul este Dumnezeu, ci că Unul este locul lui Dumnezeu”. Peste tot unde există Unu se găsește și Dumnezeu.

Întoarcerea contemplativă spre original și primordial se ilustrează și prin limbajul poetic. Reflectând asupra limbajului gânditorul italian Giambattista Vico disocia o limbă a zeilor, alcătuită din semne, o alta a eroilor, metaforică și încă una, demotică, a omului comun. Cei care traduc limbajul zeilor în limbaj omenesc sunt profeții, care se exprimă în parabole sau în versete. Limbajul lor este însă metaforic, nu pentru că ar fi construit transferuri de sensuri de pe un lexem pe altul, ci pentru că pe vremea lor cuvântul era nediferențiat, cumula o semnifi-

cație bogată, diferențiată ulterior, pe măsura depășirii gândirii magice, a trecerii la gândirea dialectică, unde cunoașterea a dus la fragmentarea din ce în ce mai accentuată a lumii, până la uitarea Unu-lui și a Originii. Dacă parcurgem drumul înapoi și ne situăm în limbajul metaforic putem întrezări și orizontul zeilor. Cam așa putem înțelege aceste versuri de excepție ale actualului volum:

„Piatra privind înapoi
Cum metafora în Dumnezeu!”

Poezie de idei în primul rând, în versurile Elenei Sgondea și sentimentalul este supus concentrării expresive și compactării ermetice. Se obțin astfel imagini de accentuată plasticitate:

„Răsucită în palmă
Casa melcului
Arată ora inversă.”

În a doua parte a volumului se cuprind și compoziții mai ample. O poezie de un accentuat lirism, care ne arată că poeta știe să scrie și în vers tradițional, se numește *Cireșul bătrân* și este frumoasă în primul rând prin simplitate. *Pietre de râu* și *Gloria pietrei* sunt poeme, alcătuite însă din aceleași structuri concentrate, care multiplică, diferențiind imagistic și facilitând percepția, relația stabilită de la început între materie și energie, între piatră și râu.

Sonetul *Noapte paradisiacă...* dovedește priceperea de a asocia tensiunea ideilor cu farmecul rostirii și al cantabilității. Este un sonet neoplatonic, mai rar întâlnit în lirica noastră, efect al contactului susținut cu cultura Occidentului european:

„Ceru-nstelat și luna stalactită
A stele mirosind, a rece soare.

Oglinda oarbă-a nopții se agită
Și golul crește după-mbrățișare.

Cândva adulmecați de blânde fiare
Umblam prin rai cu-aure înflorite?
Sau doar povestea fără calendare
Urzi prin veac un vis zburat, iubite?

Un cuget întrerupt de vechi ursite
C-am fi zburat cu vânturile-asemeni
Sub stele mirosind a stalagmite
A peșterii cu focuri nălucite
Ascunsă-n alt tărâm, de frații gemeni...”

Când analiza structura mitului, identificând și delimitând posibilitățile de exprimare a conținutului acestuia, Aristotel plasa lexicul între *melos* și *opsis*. De câte ori intră în criză poezia apelează la resursele domeniilor învecinate: *ut pictura poesis* și *la musique avant toutes choses*. Într-o vreme a semnificării ea își performează resursele, descoperindu-și posibilități nebănuite.

Paul Ricoeur considera drept *poetică* „ceea ce se supraadaugă discursului”, adică un nivel al compoziției, al structurării părților și al conectării lor. În ultima parte a volumului parcă se reiau, în ordine inversă, poemele din partea de început. Nu e o structură de glossă eminesciană, savantă, deși pe marginea multor definiții poetice s-ar putea glosa destul. Dar este un semn de asimilare și exploatare a modelului cultural semantic, care adâncește sau amplifică semnificațiile.

Hieratice și enigmatice prin concentrare și fragmentare, poemele acestui volum, cu deosebire, se percep și se memorează mai greu. Poezia în general reclamă mai multe lecturi. Cea din volumul de față cu deosebire. Pentru că duce tot la origini, momente simultane cu orice timp, lectura în ordine inversă le poate spori semnificația.

Putem constata, din însemnările de până acum, că poemele mai mari și mai mici ale Elenei-Daniela Rujoiu-Sgondea se structurează frecvent ca un paralelism între principii complementare care pot ajunge și la acceptarea contrariului, la paradox, că dualitatea structurilor întreține analogia aspectelor latente cu cele manifeste, că proximitatea și noncontinguitatea părților susțin caracterul diaforic al metaforei instituite pe baza analogiei dintre materie și energie, metaforă care devine și revelatoare.

Din asemenea, constatări multe se potrivesc în primul rând lui Lucian Blaga. E poate firesc să le regăsim la o poetă care i-a urmat modelul. Oricum însă, e un model conștient apropiat și personal performant, și în concepție, și în expresie.

ALEXANDRU ZOTTA

Una poetica della similitudine

ELENA-DANIELA RUJOIU-SGONDEA non è un nome sconosciuto infatti la poetessa è al suo sesto volume. Si è fatta conoscere in patria per aver pubblicato vari articoli e traduzioni in alcuni paesi dell'Europa, facendo conoscere al pubblico italiano due poeti romeni contemporanei: Ion Moșteoru, (*Il bastone di Toulouse-Lautrec*) e Gabriela Gergely, (*Latte da un altro Mondo*), e al pubblico romeno le creazioni dei poeti italiani come Maria Luisa Spaziani, Piera Rossi Celant, Maria Teresa Liuzzo, Vanni Speranza, Giovanni Formaggio, Santiago Montobbio, Raffaele D'Orazi (ec.)... Per questa intensa attività letteraria ha ricevuto un numero considerevole dei premi di una risonanza culturale che supera l'orizzonte nazionale. Alcuni dei premi ricevuti hanno dei titoli ricchi di significato come: *Nobila Donna Heraldica*, oppure *Il sentiero dei Briganti*.

Il suo debutto editoriale è stato con il volume "*Ancora no...*" (*Schizzi per un ritratto e motivi nipponici*), Editura Destin, Deva, 2000, dove il titolo riflette la modestia di una autrice che trovandosi nella condizione di una promessa, ha la coscienza della difficoltà del percorso scelto. "*Ancora no...*" ha il significato di una ricerca di una formula lirica propria meno dipendente dei stampo, lavoro difficile e non senza rischi, specialmente per la predisposizione dell'autrice verso la contemplazione, in un ambiente letterario decisamente preoccupato dell'obbligatoria appartenenza al gruppo postmodernimo autoctono. La sparizione di quello "no" dal titolo di debutto è avvenuto dopo un considerevole periodo di tempo con la pubblicazione del volume *Glif transilvane (Effigi transilvane)* (Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2008) seguito quasi subito dal terzo volume *La răsărit tremurul... (All'alba il fremito...)* (Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2009). Le emozioni intuite nel primo volume, il lungo periodo di gestazione degli altri due e qualche altro aspetto nello stile della scrittura, ci permettono di pensare che in questo

periodo ci sia stata qualche difficoltà nell'adattarsi, da parte della poetessa, al consiglio e all'attenzione di un maestro della poesia, di un "guru", che la poetessa lo ha seguito con la conseguenza di un discepolo ascoltatore, senza sacrificare inanzitutto della sostanza che si chiedeva di espressione lirica, completata tramite i consistenti cumuli, al quale anche il maestro sia portata la sua contribuzione beneficente. Dopo le confessioni della poetessa, questo ruolo è stato eseguito del poeta Eugen Evu.

Non conosco in maniera approfondita i primi tre volumi editi, se non che dalle prefazioni e postfazioni dei volumi in discussione, peraltro stilati da coloro che hanno seguito il suo inizio poetico e hanno contribuito alla sua formazione culturale.

Ho inizialmente notato la predominanza della descrizione nella lirica della poetessa, il che può significare una difficoltà in più per la ricezione della poesia attuale, perché "la descrizione è l'unica cosa che al lettore di oggi non conviene per niente". Leggendo adesso tutti i volumi dell'autrice, sono convinto che una poesia così non poteva essere prodotta senza la descrizione; che proprio la sua poetica si costituisce sulla base di un modo di contemplazione che porge alle immagini un carattere predominante statico. È una visione che non può essere espressa diversamente. Da ciò scaturiscono le altre caratteristiche di questa lirica, che provoca un excursus più ampio intorno a lei e alla condizione della poesia attuale.

Si è stimato anche che il volume *Effigi transilvane* "è un cielo stellato dei pensieri profondi, scritto in una maniera semplice e senza virtuosismi e inutili sottintesi". Per raggiungere questa semplicità l'autrice è stata allieva in questa scuola della scrittura corta, della espressione concentrata, quasi ermetica, trovando forse così un modello lirico di alto prestigio, legato alla nostra lunga tradizione oppure di altre parti del mondo. La semplicità non è solo il risultato dell'apprendimento letterario, è anche una maschera lirica, sul dorso della quale si nasconde una gestazione più lunga, adatta ad un programma di assimilazione e vicinanza dalle formule liriche moderne e dai prestigiosi modelli dai quali

non mancano le preoccupazioni scientifiche. In certo qual modo non è la spontaneità, la qualità che manca a questa poetessa "fatta" ma fatta talmente bene, e che si è arricchita con il tempo, la pazienza e l'aiuto di bravi maestri.

Nella prefazione del volume *All'alba, il fremito...* il critico Gheorghe Perian fa una osservazione interessante su ciò che riguarda la sorte del modernismo romeno, che non è sparito "ma solamente si è ritirato verso i lati della letteratura, dove ha trovato le condizioni buoni di manifestazione, senza essere contestato oppure tormentato della permanente agitazione, nebbiosa e innovatrice del centro". Anche se oggi il rapporto fra il centro e la periferia ha un'altra configurazione, il ritiro d'avanti l'aggressione sottolineata del postmodernismo, praticata dopo una strategia di confraternita, che occupa qualsiasi posto che promette diventare centro, sembra essere l'unico modo di sopravvivenza del modernismo. È una delle conseguenze della fase dionisiaca dal cambiamento della paradigma mitica, intervenuta una volta con il cambiamento del tipo di società.

Neutro del quadro del periodizzamento letterario, il modernismo ha significato una esperienza letteraria da non evitare nella evoluzione della letteratura nazionale e nella formazione delle nuove generazioni. La identificazione di qualche influenza di Lucian Blaga oppure Nichita Stanescu nell'opera di qualunque poeta non può essere altro che un segno di valore culturale al meno, se non anche di elevazione artistica. Il critico è portato credere che la poetessa di Orăștie è un prodotto di un tipo di modernismo emarginato, ritirato nel perfezionamento sapiente del suo programma estetico.

Se il mantenimento nei limiti del modernismo, essendo lui anche emarginato, è in un modo meno aspettato per una poetessa contemporanea, il suo orientamento meditativo (blagian) non sorprende più per una poetessa transilvana.

Nella naturale estensione espressionista, la meditazione scende verso i momenti primordiali del Mondo dove si può percepire meglio la creazione delle cose dall'unità delle discordanze. Ogni

volta che andiamo verso Uno, ci avviciniamo all'Origine, al momento che si distaccano tutte e nei segni in quale sono scritti gli percorsi e gli destini dei tutti quelli del Mondo.

L'Origine non è proprio l'inizio verso l'infinito del Mondo e dell'esistenza, ma piuttosto un centro che contiene obbligatorio anche quell'altro lato, dell'altro infinito, rifugio emblematico delle energie e della materia, nucleo generativo del Mondo con le sue componente. La dualità dei concetti se identificano anche come senso, quindi nel origine si puo trovare l'inizio di un senso e la fine di quel'altro, l'origine essendo permanentemente simultanea con tutti due sensi e cun tutti concetti o le dimensioni essenziali che hanno partecipato alla creazione di tutte le cose del Mondo. Quindi si spiega anche l'aspetto tematico sorprendente di questa poesia che ha ricevuto delle belle e notevoli apprezzamenti.

L'immaginazione poetica conferisce a questo nucleo generativo l'aspetto di monade e la sua espressione lirica carattere di simbolo. In questo modo possiamo immaginare l'origine come una stema dell'esistenza dove si puo contemplare tutto il percorso esistenziale di tutti gli elementi, bidirezionali, dalla genesi all'estinzione e viceversa. Per questa visione poetica cerca una struttura adatta ad esprimere la simultaneità delle contrarie, all paradosso quello che conferisce alla lirica un carattere contemplativo, riflessivo, sapiente. Uno di queste è il *Paradosso assoluto*:

“Quello che noi chiamiamo la vita
In fatto è uno spegnimento
Disse la pietra
Ad un filo di sabbia.”

La poetessa vede nei fenomeni non soltanto il principio manifesto, ma anche il suo contrario, contenuto latente negli stessi fenomeni, perché “alla natura piace nascondersi”, come diceva anche Heraclit di Efes. Così compariscono la figura e l'ombra, la vita e la morte, la luce e il buio, il statico e il dinamico, ma piuttosto la pietra e il fiume, espressione metaforica di questa

visione estrapolata. Lei non accompagna le sue scoperte “fenomenologiche” con l'entusiasmo infantile e l'espansione giovanile ma con una espressione concentrata dove si trova il posto obbligatorio anche la sorpresa. Nel alone di questa stare psichica si velano le rivelazioni della conoscenza contemplativa e così sono trasmessi all'lettore.

La meraviglia lascia alla poesia il sentimento del miracolo, sottolineato quando la riflessione arriva, come nell'espressionismo, a gli elementi primordiali, ragioni quale, scoprendoli con la stessa meraviglia, gli actichi grecchi hanno alzato gli edifici fisiche e metafisiche della civilizzazione e della loro cultura esemplare.

Uno dei questi posti meravigliosi è l'alba. Lui si costituisce, come una monade “leibnitziana” oppure come un “aleph” di Louis Borges, in un momento principiante, originario, reiterato con ogni nostra meraviglia, quale, al suo turno accoglie genuino una interrogazione. La sua immagine trattiene l'attenzione verso un modello semantico coinvolto strutturale in questa lirica “eustatistica” e “ieratica”, ricercatrice dei significati profondi e nello stesso tempo timorosa di non sfocciare l'alone del mistero delle cose richiamate per contemplare la grazia della ispirazione lirica. Riscoprendo il Mondo dell'antichità greca linguista americano Louis Bloomfield diceva che “gli grecchi avevano anche il dono di meravigliarsi delle cose scoperte”.

Serve una meditazione di filosofo tentato dei richiami primordiali e delle predestinazioni della natura, uno spirito “blagiano” per accedere, anche poetico, a questi fondamenti. È bisogno di una vera “finestra fenomenologica” per contemplare e richiamare nella attualità alle nostre meditazioni e nostri sentimenti. Si è detto, altro, che la vera chiave per la lettura dei questi versi la conferisce “l'interrogazione meravigliata” che dona al suo universo lirico la sostanzialità e la vitalità.

Fra le copie dei principi complementari avvolti nei primi segni dell'universo, di quale la poesia invoca, un posto importante va messo alla sostanza, alla materia e vitalità all'energia, la loro relazione essendo per quanto attuale, talmente permanente.

Credo che si potrebbe analizzare con un profitto remarcabile il contenuto di questi meditazioni poetiche tramite la relazione fra la materia e l'energia. Gli distichi, gli paradossi, le metafore sue impiegano uno livello statico, della materia prodotto forse di uno dinamico, dell'energia. E lo spirito piuttosto di più.

Ci sentiamo portati chiedere se non è la materia solo una delle forme di manifestazione dell'energia, piazzandoci in modo paradossale verso la conclusione accettata unanimemente riguardando l'energia come la proprietà della materia. Poetico questi ipotesi paradossali possono essere sufficiente produttivi. Alla fine una di questi ipotesi non è così tanto paradossale: Aristotel qualificava l'Essere come "soma physikon", l'Apostolo Paolo come "soma pneumatikon".

Ma l'abbondanza degli espressioni nominali nel linguaggio dell'autrice, l'elogio della costanza delle pietre e della memoria scoraggia all primo istante. Comunque se noi non dimentichiamo che, come ci dice Stefan Lupascu, in riposo gli corpi accumulano l'energia, e nel movimento la cedono, possiamo accettare anche che nelle forme concentrate della materia si può trovare una grande riserva di energia. Le energie insospettate che potrebbero rifugiarsi anche nella pietra. Lei trattiene, riassume in sé la potenza del movimento, dell'scorrimento heraclitiano, dell'evoluzione: respira, vede, parla, canta...

Quindi la pietra potrebbe essere anche l'opposto della pietra. Potrebbe essere contemporaneamente anche memoria.

E lo spirito potrebbe segnare nella sua costanza, l'incostanza della vita...

Questo potrebbe succedere iniziando con Uno primordiale. Così capiamo che "Dio è conoscere".

La descrizione mette in distinzione primordiale la sostanza, che la poetessa la percepisce nelle sue forme più resistente, nei composti minerali, di roccia dura, disubbidiente all diperibile, dalle pietre come gli segni durevoli del Mondo e della vita, competente metaforico di imprimere anche all Mondo spirituale la stessa resistenza e durevolezza. Tante volte la resistenza del minerale prende la forma di una pietra preziosa, resistente, dura e brillante, altre volte come

il cristallo, denso e trasparente. Ci sono dei elementi notati già dei commentatori della poesia, dove potrei aggiungere comunque, che loro provengono piuttosto dall'immagistica parnasiana, in tanti riguardi assomiglianti a quella dell'universo degli haiku nipponici.

E parnasianismo e la poesia lirica nipponica si nutre dai concetti aristocratici, elitisti. Può essere che da noi la poesia "si è democratizzata" troppo per non avere la forza di richiamare o guidare all'lettore verso i livelli più elevati dell'esistenza. È una finalità ignorata, se non proprio sacrificata della poesia postmodernista, simultaneamente con il rifiuto della metafisica e con una intera scala dei valori.

L'importante è che, alla fine, la poetessa imprime a questi elementi dalla attrezzatura elitaria una funzionalità differente, questi essendo selezionati non per la loro preziosità per la loro brillantezza e lussuria, ma per portare il significato del minerale, l'ultimo livello ontologico da dove escono, poi per rientrare proprio per questo è così sollecitato in questa poesia.

A questo livello se riferisce, come al più costante fondamento esistenziale, e spirituale e l'organico, nella sua grande avventura cosmica che li fa associare oppure li trasforma da una in quell'altra, la vita significando proprio questa trasformazione eseguita nei rirmi ripetitivi dei corsi degli stagioni, degli età delle ere oppure sulla propagazione inimmaginabile delle durate cosmiche.

L'immagine corespondente a questi trasformazioni la conferisce prima l'osso, più spesso invocato in questo ultimo volume. Lui chiude nella sua durezza l'energia dalla quale compariscono per percorrere il ciclo ripetibile, le creature future:

"Dentro di me aspetta paziente
La mattina dell'altro bosco."

Uguale era la stupenda "ghianda" di Eminescu dove si trova "in nocce" la futura quercia, ma piuttosto la "mirabile seme" di Blaga, che si chiude in se e conserva il miracolo della vita.

Si nota una preferenza per il minerale, per la pietra, che può cogliere nella sua costanza gli segni dei fondamenti del Mondo, compreso gli processi del sviluppo della vita.

Lei può essere, movimento del nonmovimento, sviluppo di estatico, rovescio della effigia, latenza del manifestato, e piuttosto memoria e discorso. Perché nella poesia della signora Rujoiu-Sgondea

“Solamente quello che ha significato
c’è”

E come la pietra è, lei anche significa.

La poetessa conferisce la stessa robustezza del minerale alla parola messo nella stessa fila con l’osso e il seme per germinare e fruttare scrivendo ampi giri sulle durate dell’esistenza umana.

La poetessa parla della “semiotica volata della poesia”, che testimonia dei suoi sorgenti culturali; la semiotica italiana ha identificato nella creazione poetica proprio il bisogno e la possibilità di superare questa, per compiere il richiamo della parola verso un nuovo significato. Non inutilmente se dice che “la letteratura nasce là dove finisce la semiotica”, allora al limite del noncreato della lingua, dove la parola è chiamata per significare cosa e come non ha mai significato. Ma, di più, la parola deve conquistare, come da Reiner Maria Rilke, “la durezza della pietra”; Queste fanno la testimonianza per il scorrimento del tempo, così come le acque del fiume fanno la testimonianza per la instabilità delle pietre.

Il carattere ek-statico di questa poesia si riflette non solo nella descrizione, ma prima di tutto nella struttura dei poemi. Quando non sono proprio gli distichi, gli piccoli poemi di Elena-Daniela Rujoiu-Sgondea hanno comunque una struttura duale, una giustapposizione di espressioni descrittivi concentrati, quasi ridotti al segno. Questa configurazione è espressa in un linguaggio che non usa più il verbo anche se lo implica; chiede all’lettore di interferire. In assenza del verbo, come struttura grammaticale, predicativa, la coerenza dell’espressione si realizza tramite la

prossimità come nelle lingue predominante nominale. A questo principio poetico realizzato per tutti livelli della strutturazione del linguaggio se arriva fra la conseguenza con quale la poetessa segue la concentrazione, “breviloquenza” come sta osservando uno commentatore della lirica in discussione. Il modello nipponico, creato in un’altra lingua di altro tipo, contribuisce anche lui a questa condizione. Nelle lingue predominante nominali, la prossimità realizza la determinazione, la topica diventa la sintassi. La sintassi di questi testi è una poetica; lei riproduce anche un meccanismo metaforico, perché uno di questi distichi è fra l’analogia, derivato dal modello esposto. È quello che rivela il principio latente, nascosto dall’ordine delle cose poetico invocate e evocate. Credo che la poetessa pratica una poetica della prossimità.

Anche se nel volume in corso sono contenute anche delle poesie più lunghe, qualcuna vicine alle modalità liriche tradizionali, l’autrice sembra che si tratti davanti all’svolgimento più ampio della tensione lirica e comincia la frammentazione di questi arrivando alla giustapposizione degli poemi corti, di quale coerenza si chiede di nuovo inserita. Una successione di questo tipo di poesie si intitola suggestivo *Poemi tagliati*. Preoccupata fondamentale della sostanzialità dell’espressione, la poetessa pratica la frammentazione, la giustapposizione, la prossimità. La frammentazione, il taglio testuale supera l’incarico di un procedimento letterario: la poetessa lo espande alle dimensioni dell’esistenza, lo applica all’livello ontologico, arrivando di affermare che:

“La materia rinasce
fra la partenogenesi”.

Su questo percorso arriva agli “distichi”, a quelli blagiani “definizioni poetiche”, qualche volta poemi in un verso, dove il verbo è quasi assente, oppure desemantizzato, ridotto alla copula:

“Noi siamo sole dormendo.

*

Clessidre cieche nel deserto.
Arpe sotto le acque.

*

Nel cristallo ride il tuono.

*

Tempo selvaggio delle stelle.

*

Vecchia infanzia di memoria...”

Il linguaggio predominante nominale esprime più breve la sostanzialità, anche se la mantiene nella descrizione, modo di esprimere specifico dell lirico, ma difficile di soddisfare i gusti del postmodernismo attuale. Semantico comprendiamo nel linguaggio nominale della sostanza in prima fila tutte le parole con “-st-” in radicale perpetuando il vecchio radicale indo-europeo. Così arriviamo a quello che gli greci chiamavano *stoikeion*, quello che è costante, che può essere fondamento del Mondo; ma anche alla *stihie*, energia primordiale, tumulto di ancora noncreato, potenza precipitosa. L’aspetto è specifico anche alla manifestazione sapientale e anche alla poesia orientale. La conoscenza contemplativa, ek’stica, dirige anche la riflessione verso gli origini e il primordiale, la nondistinzione embrionaria quale permettono la simultaneità degli principi e contrarie, annullando così anche il paradossale. Questo orientamento della riflessione compare spesso nel volume presente:

“Seguiamo inverso il tempo
Continuo corrente
Sorgenti pazienti
In pietra millenni
Seguiamo all’inverso il Cogito
In ogni onda
È la memoria in sé intrappolata
Sole spento nei cristalli

Nelle nervature
Forti del
Grande Genom.

Gemello Uno.”

Non è da meravigliarsi che al percorso del volume, con tutta la preoccupazione per frammentare e concentrare, si arriva all *Mitopoema della Pietroeffigia*, Uno primordiale unisce, raggruppa in copia gli elementi e di più gli principi, in un altro modo di categorie che quelli aristotelici. Loro seguono la complementarità delle contrarie come nel pensiero orientale essenzialmente contemplativo, e giustifica poetico il paradosso:

“La verità assurda
Nell astratto che nasce
Il Reale?
Dalla morte interrompendosi
La Deità di se gelosa?”

Tante strutture paradossali si costituiscono dall’investimento delle cose l’incariche contrarie. Una volta spostate sull canale della contrarietà, le cose possono essere percepite andando verso il presente oppure al contrario. Così mi sembra strutturata la *Postludium*:

“La verità è
Non l’acqua che corre
Ma la pietra.

Lei è Cogito.
Ecco la sofferenza
Senza di se
Della materia.”

La tensione del paradosso si sottolinea fra la moltiplicazione dei momenti dal viaggio verso il presente distinto. Andando in senso inverso il paradosso perde la tensione, perché nell'origine tutto converge nel nondifferenziamento primordiale del Uno. Il filosofo Constantin Noica diceva: "Io non affermo che Uno è Dio, ma che Uno è il posto di Dio". Da per tutto dove esiste Uno, c'è anche Dio.

Il volto poetico, contemplativo verso originario e primordiale si rappresenta anche tramite il linguaggio poetico. Riflettendo sopra il linguaggio il filosofo italiano Gianbattista Vico dissocia una lingua dei Dei, composta dei segni, un'altra dei eroi, metaforica e ancora una, demotica, descrittiva del uomo comune. Quelli che interpretano il linguaggio tramite gli segni degli Dei, in linguaggio umano sono gli profeti che si esprimano con le parabole o con i versetti. Il loro linguaggio è metaforico, non perché hanno costruito gli trasferimenti dei sensi da uno lessema all'altro, ma perché ai loro tempi la parola era nondistinta accumulando uno significato ricco successivamente distinto mentre superava il pensiero magico, di passare verso il pensiero dialettico, dove il conoscenza porta alla frammentazione più accentuata del Mondo, fino alla dimenticanza del Uno e dell'Origine. Il linguaggio omerico era metaforico per gli stessi motivi.

Se seguiamo il percorso indietro e ci piazziamo nell'linguaggio metaforico possiamo percepire l'orizzonte dei Dei. Così possiamo capire queste parole di eccezione di questo volume:

"Pietra guardando indietro
Come la metafora di Dio"

Le poesie delle idee, i versi di Elena Sgondea è difficile di memorizzarli perché proprio il sentimentale è sottomesso alla stessa concentrazione espressiva e anche alla compattezza ermetica. Si trattengono comunque gli immagini di una accentuata plasticità:

"Arrotolata nel palmo
La casa della lumaca
Mostra l'inverso orario."

Nella seconda parte dell'ultimo volume se includono anche le composizioni più ampie. Una poesia di un lirismo accentuate, che ci mostra che la poetessa sa scrivere anche in versi tradizionali, si chiama *Vecchio ciliegio* ed è bella per la semplicità. *Pietre di fiume* e *Gloria della pietra* sono gli poemi composti dalle stesse strutture concentrate, che moltiplicano, distinguendo immagistico e favorizzando la percezione, la relazione stabilita dal inizio, fra la materia e l'energia, fra la pietra e il fiume.

Il sonetto *Notte paradisiaca...* mostra l'abilità di associazione la tensione delle idee con il fascino del discorso e della musicalità. È un sonetto neoplatonico, difficile da incontrare nella nostra lirica, effetto del contatto con la cultura del occidente europeo:

"Cielo stellato e luna stalattite
Di stelle profumando, di freddo sole...
Cieco specchio di notte si agita
Il vuoto che cresce dopo l'abbraccio

Annusati delle dolci belve
Camminavamo in paradiso con aure fiorite
Oppure solo il mito senza calendario
Tesse millenario un sogno volato, amore?

Pensiero interrotto del vecchio destino
Volando col vento uguale
Sotto le stelle profumando di stalagmite
Una grotta con fuochi allucinanti
Nascosta in altro mondo di fratelli gemelli..."

Quando l'analisi della struttura del mito, individuando e delimitando le possibilità di esprimere al suo contenuto, Aristotele piazzava il lessico fra la musicalità e l'opsis. Ogni volta che entra nella crisi, la poesia fa appello a tutte le risorse dei settori vicini: *ut pictura poesis si la musique avant toutes choses*. In un tempo dei significati lei valorizza le risorse, scoprendosi le possibilità non pensate.

Paul Ricoeur considerava poetica “quello che si sovrageunge al discorso”, quindi un livello della compositione, della struttura delle parti e della loro connessione. In ultima parte del volume sembra che si riprendono in ordine inversa gli poemi dalla parte del inizio. Non è una struttura di glossa eminesciana, savante, anche se all’lato delle tante deffinitioni poetiche si potrebbe glossa abbastanza. Ma è un segno di assimilazione e amministrazione del modello culturale semantico, che aprofondisce opure aggrandisce gli significati.

Ieratici ed enigmatici fra la concentrazione e la frammentazione, gli poemi di questo volume si percepiscono e si memorizzano più difficile. La poesia, in generale, chiede più letture. Quella di questo volume con la distinzione. Perché porta sempre agli origini, momenti simultanei con qualsiasi tempo, la lettura inversa puo aumentare il significato.

Ripassando le notizie fino adesso, constatiamo che gli poemi grandi o piccoli di Elena Daniela Sgondea sono strutturati frequente come un paralelismo fra i principi complementari come entimeme di uno sillogismo che possono arrivare ad accettare il contrario, all paradosso che la dualità delle strutture trattiene l’analogia degli aspetti latenti con quelli manifesti che la prossimità e noncontinguità delle parti sostengono il carattere diaforico della metafora istituita sulla base dell’analogia fra la materia e l’energia, metafora che divente anche rivelatoria.

Da queste constatazioni tante corrispondono a Lucian Blaga. Puo essere naturale di ritrovarle a una poetessa che a seguito il suo modello. Comunque è un modello coscente vicino e personale performato in concezione e ance in espressione.

ALEXANDRU ZOTTA

Partea întâi

*

Prima parte

**Memoria cristalină
a pietrei**

*

**Memoria cristallina
della pietra**

Transfigurare

Voi intra în pietre
Căutând sunetul muzicii tale
Mlădios
Melodios
Subțire
Pentru a izvorâ...
Mișcarea!

Pietrele vorbesc

Pietre, voi,
Stinse oglinzi
Ale soarelui.
În voi tace
ultimul strigăt.

Pietrele văd

Pe joase frecvențe
Pulsează vibrația.
Pietrele văd
Rotunjindu-se.

Trasfigurazione

Entrerò nelle pietre
Cercando il suono della tua musica
Ondegiante
Melodioso
Sottile
Per sorgere
Il movimento.

Le pietre parlano

Pietre, Voi,
Specchi spenti
Dal sole.
In Voi tace
L'ultimo urlo.

Le pietre vedono

Di basse frequenze
Pulsa vibrazione.
Le pietre vedono
Arrotondandosi.

Pietrele respiră

Între două glaciațiuni,
Sub același soare,
apele respiră
primordialul din ape.

Mitul păsării

Tiparul oului
A tăcut în piatră până când
a înjunghiat-o
trăznetul
 azvârlind pe cer
pasărea Phoenix.

Inefabil

În cristale tăioase
Tiparul Splendorii
Oglindește inefabilul.

Descendență

Pasărea nu cade din cântec
Ci cântecul zboară
Memoria lungă a pietrei.

Pietre che respirano

Fra i due ghiacci,
Sotto lo stesso sole,
Le acque respirano
Primordiale dall'aqua.

Il mito dell uccello

Lo stampo dell' uovo
Zitto nella pietra finché
Il fulmine forando
Lanciò al cielo
L'ucello Phoenix.

L'ineffabile

Nei cristalli taglienti
Lo stampo dello Splendore
Specchia l'ineffabile.

Discendenza

L'ucello non cade dal canto
Il canto che vola
Lunga memoria della pietra.

Pietre geloase

Pietre geloase de lună.
Orizont șlefuit de vânt.
Nemișcare căutată de suflet.

De ce cântă oamenii

Dacă nu ar cânta ei
Ar cânta pietrele!

Saltul

Vulturul din cer
A fost cândva
o piatră
flămândă.

Litoglife

Pe fruntea pietrei
nervurile unei păduri.

Pe spatele cuvintelor
Bătrâna galaxie fosilă.

Pietre gelose

Le pietre gelose di luna.
Orizzonte rifinito dal vento.
Statico movimento d'anima.

Perche canta la gente

Se non canteranno loro
Canteranno le pietre!

Saluto

L'aquila dal cielo
Fu tempo fa
Una pietra
Affamata.

Effigie

Sopra la fronte della pietra
Le nervature del bosco.

Dietro le parole
La vecchia galassia fosile.

Relativitate

Am văzut pietre care curg
 înspre munte
Spuse râul trecând.

Impresie

Ars după ploaie
Un melc umblă piatra.
Inel scris cu iarbă
Se închide sub deget.

Paradox absolut

Ceea ce numim viață
Este de fapt stingere
Șopti piatra
Unui fir de nisip.

Melc

Răsucită în palmă
Casa melcului
Arată ora inversă.

Relatività

Ho visto le pietre andare
 Verso la montagna
Disse il fiume passando.

Impressione

Bruciata dopo la pioggia
Una lumaca cammina sopra la pietra.
Anello scritto con erba
Chiudendosi sotto il dito.

Paradosso assoluto

Quello che noi chiamiamo la vita
In fatto è uno spegnimento
Disse la pietra
Ad un filo di sabbia.

Lumaca

Arrotolata nel palmo
La casa della lumaca
Mostra l'inverso orario.

Coloana

Triumful pietrei
Sculptat în vertebre.

Sâmbure

În mine rabdă
Dimineața altei păduri.

Sâmbure 2

Subțiată lumina
Desparte întunericul.
Amar tace dulce.

Nucă

În sfera de nucă
Nesomnul de piatră.
Ard dulci patru gemeni.

Colonna

Trionfo della pietra
Insculto fra le vertebre.

Osso

Dentro di me aspetta paziente
La mattina dell'altro bosco.

Osso 2

Affusolata la luce
Separando il buio
Amaro, il dolce tace.

Noce

In quella noce
L'insonnia di pietra.
Bruciano dolce i quattro gemelli.

Peisaj

Un lotus pe piatră:
În el rece fruct
Luna.

Piatra din râu

Ea răsună ceva
De dinaintea
Cuvântului.

Feromoni

Filamentul crinului.
În extaz agonia unui
Fluture.

Aqua dura

Apa din pietre
Are gust ceresc.

Ulciorul știe sferic.

Paesaggio

Loto di pietra:
Dentro di se un frutto
La Luna.

Pietra di fiume

Lei sussura qualcosa
Prima della parola.

Feromoni

Filamento del giglio
In estasi l'agonia
Di una farfalla.

Aqua dura

L'acqua delle pietre
Ha un gusto celeste.

La brocca la sente rotonda.

Inscripție

Nu există timp:
Piatra știe.

Echilibru

Între apă și foc
Piatra vindecă ura.

Templu cosmic

Înstelat cerul nopții
Boltit ca o peșteră:
Altar, *mio cuore*.

Piatră sub cer

„Toate acestea au mai fost”
Îmi șopti dimineața
O piatră.

Siderit

Piatra căzută din cer
Avea numai o aripă.

Iscrizione

Non esiste tempo:
La pietra lo sa.

Equilibrio

Fra l'acqua e il fuoco
La pietra guarisce l'odio.

Tempio cosmico

Stellato il cielo della notte
Concavo come una grotta:
Altare, il mio cuore.

Pietra sotto il cielo

“Tutte queste furono”
Mi disse la mattina
Una pietra.

Siderite

La pietra caduta dal cielo
Aveva solo un'ala.

Amnar

Între mine și iască
E tot misterul.
Pieri scânteia.

Visul pietrei

Piatra pe care dormi
Se visează oglindă.

Toamna în parc

Bătrânul vânt
Culege pe furiș
Ultimii trandafiri

Singur poetul
Pe-o piatră.

Acciarino

Fra me e l'esca
E tutto il mistero.
La scintilla muore.

Il sogno della pietra

La pietra sulla quale dormi
Se sogna uno specchio.

Autunno in parco

Vecchio vento
Coglie nascosto
Le ultime rose

Il poeta da solo
Su una pietra.

Numai piatra știe

Numai piatra știe
Ea memorează
Viteza de propagare
A întunericului

Și uneori poezia
Spre dimineață
În brațele tale
Îngreunate.

Cristale care curg

*memoriei marelui poet MONTALE și
emeritei poete Maria Luiza Spaziani*

Adevărat este
Nu apa curge
Ci piatra.

Ea este Cogito.
Iată suferința cea
Fără de sine
A materiei.

Solamente la pietra lo sa

Solamente la pietra sà
Lei memorizza
La disseminazione
Del buio.

Ed intanto la poesia
Verso la mattina
Nelle tue braccia
Appesantite.

Cristalli che scivolano

*Per la memoria del grande poeta MONTALE e
Emerita poetessa Maria Luisa Spaziani*

La verità è
Non l'acqua che corre
Ma la pietra.

Lei e Cogito.
Ecco la sofferenza
Senza di se
Della materia.

Art

Imenșii ochi vulcanici
Dulci, ai lunii,
Ai limpedei și argintiei luni, surveghează.
 Și cerescul meșter
 Urzind pedeapsa cuvântului.
Pentru ce, chiar și Lui, destin tenace?
Mesagerul lumii de aici, în întunericul adânc,
În pustiita cruzime însângerată,
Dincolo de alergătura chinurilor inexprimabile,
În fața ta, chiar pentru noi riscându-se,
Umbra strălucitoare simbolizând focul său,
Al focului său secret,
Indefinit,
În tine, învăluindu-ți melancolia.

Art

Immensi occhi vulcanici
Dolci, della luna,
Limpida ed argentata illuminata luna.
 Il maestre celeste
 Tesse il castigo della parola.
Perché anche per Lui, tenace destino?
Il messaggero del mondo, qui nella profonda oscurità
Nella sterile, sanguinosa crudeltà,
Fuori dalla corsa del' inespriabile tortura.
Di fronte a te, per noi rischiandosi.
L'ombra lucente simbolizzando il suo fuoco,
Un fuoco segreto,
Indefinito,
Dentro di te velandosi la malinconia.

Cireșul bătrân

Mari globule roșii cu miez osificat
Dulci că le mânânci ca sărutate.
Vindecat de vânt, au venit, l-au tăiat
Fiind prea bătrân, pe-nserate.

Peste vârful stau să jefuie graurii.
Moș-Cireșul va fi lemn pentru foc.
Umbra dulce-a murit și povești cu balaurii
Care „mâncau cireșe cu frunze cu tot”.

Pielea lui a crăpat și omida e rece.
Iască-s rănilor arse de anii prea grei.
Altoit de Bunicul n-o mai fi să-și aplece
Darnic creanga de fructe nepoților săi.

Mâna sfântă ce-a legat rod sub nimburi
E din piatră și praf și tristețe-n pământ.
Îmi voi face șirag de mărgele din sâmburi
Pietre mici și cu miez de cuvânt.

18.06.2009

Vecchio ciliegio

Grandi palline rosse con cuore ossificato
Dolci, mangiandoli come baciati.
Guarito dal vento, sono venuti per tagliarlo,
Essendo troppo vecchio, quando la sera moriva.

In cima stanno per rapinare gli storni.
Babbo-Ciliegio sarà legno per fuoco.
L'ombra dolce morì e le favole con i draghi
Che “mangiavano le ciliege con tutte le foglie”.

La sua pelle screpolata e il bruco e freddo.
L'esca, le ferite bruciate dai anni troppo pesanti.
Giunto dal Nonno non sarà più per piegarsi
Generoso il ramo di frutta per i suoi nipoti.

La mano santa che legò frutto sotto l'aureola
E di pietra, polvere, tristezza nella terra.
Farò la collana di gemme di ossa
Piccole pietre con cuore di parola.

18.06.2009

Memoria

Prin răbdarea prudenței transpare
Memoria freatică și viitoare.
Astfel, lașitatea elitelor – intelectul fiind
Homeopatie a neantului:

Scriere

Pe spatele înzăpezit al luminii.

A regândi lumea este Memorie.
Memoria cunoaște, glosează, scanează
Memoria învață și reține
Iluzia naște realul.

Spiritul ne visează.

Suntem păduri și pietre
Paginate de vânt și lumină.

Poeme care nu mi-au dat pace să dorm

Am fost atunci cititoarea de urme
La vânătoarea zeului
Voi fi atunci Vânătoare
la alungarea lui.

Memoria

In pazienza della prudenza trascende
Memoria freatica e futura.
L'elite vigliacca- l'intelletto essendo
Homeopatia di nulla:

Scrittura

Sul dorso della luce.

Ripensando il mondo è Memoria.
Memoria sà, glossa, scanza
Memoria impara ed trattiene
L'illusione nasce realtà.

Lo Spirito che sogna.

Siamo boschi e pietre
Accurati dal vento e luce.

Poeme che non mi hanno lasciato dormire

Fui tempo fa lettore di tracce
Per cacciare Dio
Sarò una Cacciatrice
Per allontanare Lui.

Sculptorul

Vântul, însămânțează
sculptează sau smulge

Floarea de nu-mă-uita
Din crăpătura pietrei.

Faguri de piatră

Viespii
Nervii furtunii
Ies din piatra ponce

Din cristale oarbe
Fluorescenți fluturi.

Cruci

Nume care închid piatra
În muțenie sacră.

Ei nu mai sunt dezbinați
Prin cuvinte.

Lo scultore

Vento, aricchisce
Modella oppure rapisce.

Sono solamente
Il fiore “non-dimenticarmi”
Nel buco della pietra.

Reti di pietra

Le vespe
I nervi della tempesta
Escono dalla pietra

Dai cristalli ciechi
Fluorescenti farfalle.

Croci

Nomi che chiudono la pietra
Dentro un sacro silenzio.

Non sono più disgiunti
Dalle parole.

Motiv nipon 2

Printre grilaje
Liliac alb înspumând
Tulbure luna pienna.

Motiv nipon 3

La ieșirea din cimitir
Pui de vânt
Adulmecă urme inverse...

Pe banca de piatră
Omul de piatră.

-us

Un sărut
deschide orhideea.

Alt sarut – stinge arsura.

Motivo nippon 2

Fra i cancelli
Bianca serenella spumeggiante
Nuvolosa luna piena.

Motivo nippon 3

All' uscita del cimitero
Il piccolo vento
Segue le tracce inverse...

Sulla panchina di pietra
L'uomo di pietra.

-us

Un bacio
apre l'orchidea

altro bacio- spegne il bruciore.

Poetul

Poetei Maria Luiza Spaziani

Fratele meu mare
Poetul
mi-a spus
*„textul meu însetat de înnoire
sădește la margini
izvoarele de lapte
ale meilor”*

și mi-a mai șoptit
*„zborul din departe-n departe
Nevăzut de vămile lor*

*Ochii mei sunt ai libelulei
La ieșirea din ape...”*

„Tu ai un cristal stins pe umeri...”

Magicianul

Rana luminii-o vindecă
Un fluture
Cu umbra lui.

Il poeta

Per la poetessa Maria Luisa Spaziani

Mio grande fratello
Poeta
Mi disse
*“ mio testo assetato di nuovo
pianta ai lati
sorgenti di latte
degli agnelli”*

e mi disse ancora sussurrando
*“il volo da lontano verso laggiù
non veduto dalle loro barriere*

*I miei occhi sono quelli di una libellula
Al uscita dalle aque”...*

“Tu hai un cristallo spento sulle spalle”...

Il mago

Ferita della luce guarisce
Una farfalla
Con la sua ombra.

Îngerul

Dacă atingi
Pielea lui
Apar inscripții
Stelare.

Motiv

Scriem
Pe foșnetul ucis
Al pădurii.
Înfășurăm muguri noi.

Marele concert

Noaptea
Ascult furtuna
În cochilia poemului.

În golul dintre noi
Scade zbuciumul.

Angelo

Se tocchi
La sua pelle
Pervengono le iscrizioni
Stellare.

Motivo

Scriviamo
Sul fruscio ucciso
Del bosco
Avvolgiamo dei nuovi germogli.

Il grande concerto

La notte
Ascolto la tempesta
Dentro la conchiglia del poema.

Nel vuoto fra di noi
Il tormento svanisce.

Cheia pietrei

1.
O, sublunar al meu murmur!
Sferă-n dual respiră
Tăiată de cuțitul genezei:
Semănând

Separație flămând
Reciprocă!

Soare nuclear pulsatoriu,
nestins Amor Fati
Răbdând ipostaza
Evadării din Ape:
ca rocă.

Energie-n repaos –
cuvântul.

Fraternitate
de gemeni Dioscuri;
din plâns și scindare
O alungare imensă de umbre
Semănând și secerând
Lumile.

Chiave della pietra

1.
Oh, sottolunario il mio sussuro!
Sfera in duale respira.
Tagliato dal bordo della genesi:
vibrazione!

Separazione affamata
Reciproca!

Sole nucleare pulsatile,
non spento Amor Fati
paziente l'ipostasi
Evasa dalle aque:
come rocca.

Energia in riposo-
Parola.

Fraternità
Dei gemelli Dioscuri;
Dal pianto e scissione
Un imenso allungamento di ombre
Seminando e raccogliendo
Il mondo.

2.
Ființa nopții aprinde
Spontana privire.
Suferință a luminii:
Fiică a stinsului soare
Repaos mi-e verbul:

În cochilia de sedef
Clipa întrerupe
Mileniul.

Nu luna străluce
Ci, soarele-n ea
Reflectat.
Astfel, eu în cuvânt
Rece lumină
Privire, tu!
Sărut zburat.

3.
Nimic nou
Între cuget și cuvânt:

Vag suspinul pietrei
Soare sărutat
În lunara, rece lumină

Nonsensul
Alăptând pruncii
Logicii.

2.
L'anima della notte accende
Lo spontaneo sguardo.
Sofferenza della luce:
Figlia dello spento sole
Riposo è il mio verbo:

Dentro la madreperla
L'istante interrompe
Il millenio.

Non è la luna tralucente
Il sole e dentro
Riflesso.
Così, io nella parola
Fredda luce
Tu, sguardo!
Bacio volato.

3.
Niente di nuovo
Fra il pensiero e la parola:

Vago il sospiro della pietra
Sole baciato
Nella lunare, fredda luce

Il nonsenso
Allattando l'infanti
Della logica.

4.
Piatră sunt,
Cuvânt fără gură
Vedere fără ochi.

Repaos al ființei
Posibile.

5.
Fragilă mișcarea
Și eu vindec prin răbdare
Iluzia statică –
 eu și freaticul Cer
 delirul de mâine al
 ierbii.

6.
Medicul-Somn este
Visul de adâncime.
Ape dulci, ape sărate.
Globule roșii, globule albe
Se sfătuiesc cu moartea.
Între ele umbrele
– fice gemene ale
 Noții Materne.

Materia renaște
Prin partenogeneză.

4.
Pietra sono
Parola senza bocca
Vista senza occhi.

Riposo dell'anima
Possibile.

5.
Fragile movimento
Anch'io guarisco con pazienza
L'ilusione statico-
 io e freatico Cielo
 il delirio di domani dell'erba.

6.
Dottore-Sonno è
Sogno di profondità.
Aque dolci, aque salate.
Globuli rossi, globuli bianchi
Si consigliano con la morte.
Fra loro le ombre
figlie gemelle della
 Notte Materna.

La materia rinasce
Fra la partenogenesi.

7.
Străbatem invers timpul
Neîntrerupte curgeri
Izvoare care au răbdat
În piatră milenii.

8.
Străbatem invers cunoașterea
În fiece val
E memoria sieși captivă.
Soarele stins în cristale
În nervurile
Subcuantice ale
Marelui Genom.

Îngemănatul Unu.

9.
Molusca inimii
În cochilia uitată pe țărni...

Văd de sub ape
Surorile, stelele.

10.
O, sublunariilor!
Din plâns și scindare
În eternul flux-reflux al
Eonilor
Compozit Dumnezeu
Arde în suma de opere
Imensitatea de a fi.

7.
Seguiamo inverso il tempo
Continuo corrente
Sorgenti pazienti
In pietra millenni

8.
Seguiamo all'inverso il Cogito
In ogni onda
È la memoria in sé intrappolata
Sole spento nei cristalli
Nelle nervature
Forti del
Grande Genom.

Gemello Uno.

9.
Mollusca del cuore
Nella conchiglia dimenticata in riva

Vedo da sotto aque
Le sorelle, le stelle.

10.
O, sublunari!
Dal pianto e scissione
In eterno flusso-riflusso degli
Eoni
Composito Dio
Brucia dentro la sua creazione
L'imensità di essere.

11.
Ceea ce numiți moarte
E viteza vieții
Care diferențiază intervale

Ritmând simfonicul Eon
Ecou al semințelor
memorează sferic
uragane Galatee.

12.
O, sublunar al meu murmur!
Fraternitate din plâns și scindare
O alungare imensă de umbre
Semănând și secerând
Lumile.

13.
Absurd adevărul
În abstractul ce naște
Realul?

Din moarte întrerupându-și
Dumnezeirea sieși
Geloasă?

Eu sunt Brilliantul
Cizelând Noaptea.

11.
Quello che chiamate morte
È la velocità di vita
Facendo distinzioni dei intervalli

Cadenza del sinfonista Eon
Risonanza di semi
Memorizza rotondo
Uragani Galattici.

12.
O, sublunare sussuro mio!
Fraternità di pianto e scissione
Prolongamento immenso di ombre
Seminando e raccogliendo
Il Mondo.

13.
Verità irragionevole
In astratto che nasce
Il reale?

Dalla morte interrotta
La Divinità
Gelosa di se?

Io sono il brillante
Rifinendo la notte.

14.
Întrebarea străpunge
Logosul.
Plânsul e cântec.

Migrează memoria
Cum din ocean
Algele întrupate-n păduri

Negând timpul.

15.
Inexistență
Întreruptă ciclic
Prin naștere.

Dumnezeu e cunoaștere.

16.
Pietre suntem
Sub râu și pe țărm:
Dezordine
Cumva gândită.

17.
Cogito
Suportabil: a curge.

14.
La questione attraversa
Il Logos.
Il pianto é canto.

Migra la memoria
Come dall' oceano
Le alghe personificate in bosco

Negando il tempo.

15.
Inesistenza
Periodicamente interrotta
Dalla nascita

Dio è cognizione.

16.
Siamo pietre
Sotto il fiume e in riva:
Disordine
In un modo pensata.

17.
Cogito
Sopportabile: correre.

18.
Conștientizând că murim
in continuum
Am muri instantaneu
Am muri moartea?

19.
Nimic nu tace:
Nici piatra
În muțenia surdă
a Marii Explozii.

20.
Rudiment de instinct

Fluture latent
În omidă.

Pe deget
O infimă absidă.

21.
Oasele sacrului
Împietrind memoria
Șlefuind transparența.

22.
Ceea ce suntem:
Suntem gândiți.
Orice amurg
Are-n el un nou răsărit

18.
Consapevoli della nostra morte
in continuo
Moriremo istantaneamente
Uccidendo la morte?

19.
Niente tace:
Anche la pietra
Nel sordo silenzio
Della Grande Esplosione.

20.
Rudimento d'istinto

Farfalla latente
Nel bruco.

Sul dito
Una infime abside.

21.
Le ossa sacre
Pietrificando la memoria
Rifinendo la trasparenza.

22.
Quello che siamo:
Siamo penserosi.
Qualunque tramonto
Ha in se un nuovo risveglio.

Pietre vorbitoare sau călătoria povestită de ape

Noi suntem soare dormind.

*

Clepsidre oarbe-n deșert.

Harfe sub ape.

*

În cristal râde tunetul.

*

Timp sălbatic al stelelor.

*

Bătrâna copilărie a memoriei.

*

Suntem cuvânt sfârâmat.

*

În noi rabdă frig

Ce a ars neîntreg.

*

Suntem ale zidirii

Din interior în afară.

*

Într-o zi vom striga.

*

Cel ce sculptează

Este os din materia noastră.

*

Noi sfidăm nemișcarea

Pietre gravide cu iarba.

Pietre parlante, oppure il viaggio raccontato delle aque

Noi siamo sole dormendo.

*

Clessidre cieche nel deserto.

Arpe sotto le aque.

*

Nel cristallo ride il tuono.

*

Tempo selvaggio delle stelle.

*

Vecchia infanzia di memoria.

*

Siamo parola spezzata.

*

In noi, paziente freddo

Che bruciò a metà.

*

Siamo dei creatori

Dal dentro verso fuori.

*

In un giorno grideremo.

*

Quel che fa lo scultore

È osso della nostra materia.

*

Noi sfidiamo lo statico

Pietre gravide con erba.

*

Moartea nu-și face cuib
În noi și-n cuvinte.

*

Suntem călătoria
Povestită de ape.

*

Eternitatea noastră
Este nisful mării.

*

La morte non si fa il nido
Dentro di noi e nelle parole.

*

Siamo il viaggio
Racontato delle aque.

*

L'eternità nostra
È sabbia del mare.

Poeme tăiate

1.
Căutam un sunet
În surzenia apelor.
Claviatură a undelor
Mă mângâie seara.
2.
Căutam ce vede lumina
De lumină căutată.
Nevăzut al văzutului
Zare în noape visată.
3.
Sunt strigăt șoptit
Dus de umbre.
4.
În noapte lumină,
În lumină înnoptare
Cântec de greier
Sub piatra uitată
De soare.
5.
Se desfrunzește pădurea
Cu dorințele noastre.
Înmugurește răbdarea
Răsare luna-n poiana de nori.

Poemi tagliate

1.
Cercavo un suono
Nella sordità delle aque.
Tastatura delle onde
Mi accarezza la sera.
2.
Cercavo chi vede la luce
Di luce cercata.
Invisibile del firmamento
Luce nella notte sognata.
3.
Sono un urlo spento
Portato dalle ombre.
4.
In notte luce,
In luce notte.
Canto di grillo
Sotto la pietra dimenticata
Di sole.
5.
Se spoglia il bosco
Con i nostri desideri.
Germina la pazienza
Sale la luna fra le nuvole

Înflorește pădurea
În mine arde sărutul de mâine.

6.
Licuricii în palmele lunii
Povestesc un suspin înstelat.

7.
Nume nou
Naștere prin poezie.
Prunc scăldat în
Albastru serenic.

8.
În întuneric
Nu suntem străini.

10.
Elitre ale vântului
Voi mă spuneți
Trădării.

Fiorisce il bosco
Dentro me brucia il bacio di domani.

6.
Le lucciole nelle palme della luna
Raccontano un sospiro stellato.

7.
Nome nuovo
Nascita tramite la poesia.
Infante bagnato dentro
Tranquillo celeste.

8.
Nell' oscurità
Non siamo estranei.

10.
Elitre del vento
Voi mi tradite.

Paradisul pierdut

Era demult în mine
Bunul sălbatic al inocenței.
Fuga din sămânța gândului.
Refugiu din lume
Al lumii.
Golul din amforă
Îl umplu de abis ca să cânte.

În căutarea sfârșitului
Refac drumul pietrei.
Muguri să crape
Din bătrâna memorie
A copilăriei.

Harta cerului
Știe calea în sus.

Paradiso perso

Èra lontano in me
Buono innocente selvaggio.
La corsa dal germe di pensiero.
Santuario
Del mondo.
Il vuoto dentro l'anfora
Lo riempiono di abisso per cantare.

In cerca della fine
Ricompongo il cammino della pietra.
Escono germogli
Dalla vecchia memoria
D'infanzia.

La mappa del cielo
Sa il percorso in su.

Galaxii uragane stelare...

1.

Ale răbdării. Pietre – frunți
Sfârâmate oase ale giganților munți
Șlefuite de ape în rugăciune.
Visând apa Mării.

2.

Materie-n somn. În cristal este scris
Proiectul seminței, celula bătrână
Orb tace-n piatră, viu,
Soarele stins de lumină.

3.

Sub degete furnica pulsează.
Sub cuvânt piatra tace.

Eternitatea înstelată și în amiază
Curg galaxii
Spre cosmice delte.

4.

Trestia răsună și piatra aude
Gândul aude ecouri prin vis.
În ființa celestă sufletul lumii
Etern alungat paradis.

Galassie uragani stellari...

1.

Di pazienza. Pietre-fronti
Spezzate ossa dei monti giganti
Rifinite di aque nella preghiera
Sognando l'aqua del Mare.

2.

Materie in sonno. In cristallo sta scritto
Progetto del seme, vecchia cellula
Cecco tace in pietra, vivo,
Il sole spento di luce.

3.

Sotto le dita la formica pulsa.
Sotto parola la pietra tace.

Eternità stellata anche di pomeriggio
Scorre galassie
Verso cosmice delte.

4.

Canna risuona, la pietra sente
Pensiero sente risonanze in sogno.
In natura celeste, l'anima del mondo
Eterno prolungato paradiso.

5.

Poetul mi-a spus cu mirare:
„Piatra aruncată e o aripă grea
Timpul arcuit în săgetare
Zboară cu ea”.

5.

Il poeta mi disse con stupore:
“Pietra butata è una pesante ala
Il tempo concavo in frecciata
Vola con lei”.

Partea a doua

*

Seconda parte

Pietre gemene

*

Pietre gemelle

Piatra știe

Numai piatra știe
Ea memorează
Viteza de propagare
A întunericului.

Cum uneori poezia
Spre dimineață
În brațele tale

Despovărate
De golul pierderii.

Pietra lo sa

Solamente la pietra lo sa
Lei memorizza
La velocità di disseminazione
Del buio.

Come ogni tanto la poesia
Verso la mattina
Nelle tue braccia

Alleggerite
Dal vuoto di sacrificio.

Mitopoemul petroglifei

Cândva am fost piatra instabilă
Care după ce a ieșit din mare
A zvâcnit vertical
Cu oasele mele legate
Ca literele în mătasea vorbirii.

Ritmând simetria
Piramidalei gnoze.

Zidindu-se singură natura
Soră cu timpul.
Geamănă plasmei și cărnii
Cândva am fost, deci voi mai fi
În ordinea nevăzutului sens
În sămânța care ne uită
Sub aureola sărutului.
Catapeteasmă –
 Aura mea fisurată.

Mitopoema della petroeffigia

Fui una pietra instabile
Che dopo uscita dal mare
Palpitò verticale
Con le mie ossa legate
Come le lettere nella seta parlante.

Cadenzando l'equilibrio
Della piramidale gnosi.

Creandosi sola la Natura
Sorella del tempo.
Gemella di plasma e di carne
Fui tempo fã, e sarò
Nel' ordine di nascosto senso
Nel seme che ci dimentica.
Sotto il nimbo del bacio
Cupola-
 La mia aura spezzata.

Madreperla

Piatra cântă și curge
Șlefuind lacrima soarelui
Oglindind ce va fi.

În limpezimea ei tace
Forma craniului nou:
Cochilia, Madreperla.

Un estuar în somnul dimineții
Aduce voci murmurate
Sângele ars al misterului orb
Cealaltă realitate
De care moartea se teme.

Sunt locuire stelară.

În cuibul meu de os
Ape dulci, ape sărate
Refac misterul unic al vieții
Lumina rece va cânta
Infinitul dorințelor
Carne dorită de carne
Foame de ardere a
Increaturii:
 Știi, deci vei fi!

Madreperla

La pietra canta e corre
Rifinendo lacrima del sole
Specchiando quello che sarà.

Nella sua limpidezza tace
Forma di un nuovo cranio:
Conchiglia, Madreperla.

Un estuario nel sonno di mattina
Porta le sussurate voci
Bruciato sangue del mistero cecco
Quell'altra realtà:
Timore di morte.

Sono residenza stellare.

Nel mio nido di osso
Aque dolci, aque salate
Ricompongono l'unico mistero della vita
Fredda luce canterà
Illimitati desideri
Carne affamata di carne
Fame incenerato del
Divino:
 Sai, quindi sarai!

Duratele se vor repeta
Piatra cântă și curge
Oglindirea ei lunară.
Soarele nimănui
Îmi surâde.

Scriu ceea ce vântul
Sărută pe aripi de fluturi.
Scriu înțețind feromonii
Marelui suflet al lumii.

I tempi si ripetono
Pietra canta e scorre
Lunare specchio.
Sole di nessuno
Mi sorride.

Scrivo quello che il vento
Bacia sulle ali di farfalla.
Scrivo trattenendo i feromoni
Di grande anima del mondo.

Obsidian

Răbdarea este mai bătrână
Ca viața. În mugurim secerăți.
Nici lumină, nici noapte, ci gemene
Jucăușe parabole sfințind Viul.

Oasele munților le curge râul
Așa cum sevele și sângele
Diluează trăitul timp stins din soare.

Nu este ordine în memoria lumii.
Toate înfloririle sunt dureri.
Toate inspirările barbare
Naturii fără zestrea privirii.

Piatra aceasta e scrisă
În interior,
Nervurile ei au încremenit.

A fost un cuțit de obsidian
Sau clavicula unui fecior,
Sfărâmată într-un mit din mileniu.

O țin lângă inimă
Și își reaia
Pulsația.

Ossidiana

La pazienza troppo vecchia,
Come la vita. Germiniamo falciati.
Ne luce, ne notte, ma gemelle
Parole scherzose benedire il Vivo.

Le ossa delle montagna. Scorre il fiume
Così come la linfa e il sangue
Diluisce il tempo passato spento dal sole.

Non è un ordine nella memoria del mondo.
Tutta l'infiorescenza e dolore.
Natura barbara senza il donno dello sguardo.

Questa pietra e scritta
Nell interno,
Le sue nervature ghiacciarono.

Fu un coltello ossidiano
Oppure la clavicola di un figlio
Spezzata in un mito millenario.

La tengo vicino al cuore
Per riprendersi
La pulsazione.

Totemuri

Vârf de săgeată
În omoplatul unui zeu sălbăticit
Sau corn de Inorog
Licăr băut de Steaua Polară
Sau lacrimă a mea
În ochiul tău,
Iubitule.

Cândva aceeași lună
Mai veche decât cuvintele
Va tulbura în sângele alteia
Laptele unui nou altoi
Un flaut pentru Euridice
Noaptea în care Orfeu
Doar ecoul îl tânguie sieși.
Presar cuvinte în pădurea vrăjită
Zahărul și sarea
Culese de corfele-albinelor ...eu
Scriu să uit ce va fi...

Spiritul meu feminin
Va ninge, poate, peste un alt început.

Un alt mister ce va dori să fie prădat
Un alt poem sub curcubeul genezei.

Totem

Punta di freccia
Nella scapola di un Dio selvaggio.
Brillante bevuto dalla Stella Polare
Lacrime mia
Nei tuoi occhi,
Amore.

Tempo fà, stessa luna
Più vecchia delle parole
Travolgera nel sangue di un'altra
Il latte di una nuova innestatura
Un flauto per Euridice
Nella notte nella quale Orfeo
Si lamenta del suo eco.
Spruzzo le parole nell'incantesimo bosco
Zucchero e sale
Raccolti nei cesti delle api... io
Scrivo per dimenticare quello che sarà.

Il mio spirito femminile
Nevica sopra un altro inizio.

Un altro mistero che sarà rapinato
Un altro poema sotto l'arcobaleno
Della genesi.

Pietre de râu

1.
Doar ceea ce semnifică
Este și devine.
De unde vin cu mine
Răsună nelimitat
Timpul.
Arde în sine substanța:
Creația suspendând
A morții sămânță
-n cuvânt.

Un miliard de ani
Rabdă în piatra
Nescrisă!
Gnoseologia
Sieși doar interzisă,
Râde existând prin absență,
Dumnezeul-Mișcare?

Înnoind ce ar muri
Arde rece ideea
Inefabil feminin,
Femeie...Noapte

Pietre di fiume

1.
Quello che ha significato
C'è... e diventa.
Da dove vengono con me
Suona illimitato
Il tempo.
Brucia in se la sostanza:
Creazione.
Parola pendente-
Il seme della morte.

Miliardi di anni
Pazienti nella pietra
Bianca!
Gnoseologia
Per se vietata
Esistendo in assenza, ride
Dio-Movimento?

Rinnovando quello che muore
Brucia fredda l'idea
Ineffabile femminile;
Donna... Notte...

2.
Câine vindecător, tu,
Poezie,
Cartea ce dă din aripi
Visul a i se smulge-n plutare
Vis răpind zborul.
Curgere fiind
Trup zburat de gând.

3.
Noapte de lumină
Întrepută
Cum de semințe
Substanța.

Ademenindu-ne
Luminăția ca duh
Ne măsoară,
Sărută
Și bea.

Simila similibus curantur
Între tulpure melc
Și răsucita-i cochilie
Vocabula undei galactice

Glifă
Prin rana luminii
Țâșnind
Trup zburat
De iubire ca gând.

2.
Cane sanatore, tu
Poesia
Libro che sbatte le ali;
Sogno rapinando il volo.

Corrente essendo
Corpo portato nel pensiero.

3.
Notte di luce
Interrotta
Come di semi
Sostanza.

Travolto
Illustrissimo spirito
Conta
Bacia
Beve.

Simila similibus curantur
Fra la torbida lumaca
Ed arrotolata conchiglia
Vocabola di onda galattica

Effigie
Ferita di luce
Scoppiando
Corpo volato
D'amore come pensiero.

4.
Doar ceea ce semnifică
Este.

5.
Sunt pietre sălbaticе,
care dorm în aparență,
milenar. Și cele ce au trecut
 prin urgia solară,
care au recucerit transparențe și culori,
orizontale vitralii
mister energetic, aură care
se conpotește cu spiritul...

*Ah, dintre toate,
Eu piatra sălbatică sunt!*

6.
Piatră sălbatică urmă de înger
Miez seminal latent sâmbure-al
Vieții
Graal cu forme dormind
Sunt pietre sălbaticе
Care visează că vor fi ascultate
 Smulse din inerta armonie
 Înălțate ca stâlpi de templu
Și voi, surorile mele,
Pietre scrise
Glife ale memoriei lumii!

4.
C'è
Solo quello che ha un significato.

5.
Essistono pietre selvagge,
che apparentemente dormono,
millenario. E quelle che furono
 fra il flagello solare,
che hanno riconquistato
trasparenza e colori;
vetrate orizzontali.
energetico mistero, aura che
se unisce allo spirito...

*Ah, fra tutte,
Pietra selvaggia sono!*

6.
Pietra selvaggia, traccia di angelo
Cuore latente osso di vita
Graal con forme dormendo
Sognando di essere ascoltate
 Strappate dall' inerte armonia
 Pilastrі di tempio
E voi, sorelle mie,
Pietre scritte
Effiggi della memoria del mondo!

Pietre care păstrează
Urma de pasăre din milenii
Prima formă de scriere
Inspirată de prudentul ei popas

Pe un umăr de munte
Pe lespedeă aruncată de un râu
Pietre care au fost cochilii
Pietre care vor fi *madreperla*

Pietre reci și sărutate pietre
De venerația mea fără cuvinte

7.
Pietre care pot izbucni scânteind
În soarele primordial

Piatra poeziei mele
Piatra care îmi întrerupe somnul
Melodios flaut al memoriei
Vis în vis
Piatra care curge
Piatra care a fost izvor

Călătorind spre gurile fluviului
Piatra privind înapoi
Cum metafora în Dumnezeu
Logos străpuns prin rotire
Logodnă mută.

Pietre che trattengono
Traccia di uccello millenario
Primo modo di scrivere
Ispirata di prudente sosta

Sulla spalla del monte
Sulla lastra buttata di fiume
Pietre che furono conchiglie
Pietre che sarano madreperla

Pietre fredde, pietre bacciate
Dalla mia venerazione senza parole

7.
Pietre che buttano scintilla
Nel sole primordiale

Pietra della mia poesia
Pietra che interrompe il sonno
Memoria; melodioso flauto
Sogno nel sogno
Pietra che scorre...
Pietra che fu sorgente...

Viaggiando verso la bocca del fiume
Pietra guardando indietro
Come la metafora di Dio
Logo forato attraverso la rotazione
Muto fidanzamento.

8.
Pietre memorând țipăt lunar
Pietre care măsoară altfel timpul
În clespidra altei durate
Pietre iubite de vânt
Așa cum îți iubesc eu
De dinaintea cuvintelor
Celălalt timp dintre chihlimbar
Și cenușă
Iubire
Nesațiu prin spațiu
De ființă
Al pietrei care își caută prin cer
Mama ucisă de uragane stelare

9.
Stau pe o piatră
La marginea râului
Și curge prin mine
Murmurul suboceanic
Cel smuls de lumină
Așa cum tu m-ai smuls
Noptii spaimelor

O, voi, pietre!
Cine sau ce tace și rabdă
Pentru împlinirea la țarmuri
A nisipurilor fierbinți
În care urme gemene
Ale genunchilor
S-au sărutat când
Ne-am îmbrățișat?

8.
Pietre memorizzando grido lunare
Pietre che contano così il tempo
Nella clessidra dell'altro intervallo
Pietre amate dall vento
Così come io amo
Prima delle parole
Quell'altro tempo.
Ambra e cenere;
Amore!
Insaziabile universo
Creazione!
Pietra che cerca in cielo
La madre uccisa dai uragani stellari.

9.
Sto sulla pietra
All lato del fiume
Dentro di me scorre
Il sussuro sottooceanico
Strappato dalla luce
Come io alla notte.

Oh, voi, pietre!
Chi? Cosa tace paziente
Portando al termine
In riva
La sabbia bollente
In qualli orme gemelle
Delle ginocchia
Si bacciarono quando
Ci siamo abbracciati?

Ca ecoul în amfore răsturnate
Ca vântul brusc secerat
De misterul dimineții,
Acolo,
Și cum în această carte a mea
Despre pietre
Spiritul jucăuș al lumii
Reface structura arborelui
Așa cum în nervurile frunzei –
Rădăcini și coroane
Vis de adâncime
Și trezire înaltă...

Come l'eco nelle anfore rovesciate
Come vento all'improvviso troncato
Dal mattinale mistero,
Laggiu,
E come in questo mio libro
Delle pietre
Spirito scherzoso del mondo
Rifa il tronco dell'albero
Così come nelle nervature della foglia-
Radici e corone,
Sogno di profondità
Ed alto risveglio...

Pietre orfane

1.
Piatră puslatorie, tu
Inimă jumătate
A celeilalte
Care ne caută
Și ne va găsi vreodată...

Piatră din oasele mele
Captivă pe interioarele râuri
Ale sângelui.

Piatră cu numele zeului meu
Pe spatele ei, oricât o privesc
În soare nu i se vede
Sfârșitul...
Piatră pe care o șlefuiim
Cu sângele
Cu sarea și *acqua dolce* a
Febrelor reciproc în dorință

Osuare ale pietrelor
Unde pietatea își plânge icoanele.

2.
Pietre cheie de boltă
În semiotica zburată a poeziei.

Pietre orfani

1.
Pietra palpitante, tu
Cuore metà
Di quell'altra
Che ci cerca
E forse ci troverà...

Pietra delle mie ossa
Prigioniera nei fiumi
Del sangue.

Pietra con nome di Dio
Sul dorso
Per quanto la guardo
Nel sole non vedo
La morte...
Pietra che rifiniamo
Con sangue
Con sale e *acqua dolce*
Bollente e reciproco desiderio

Altare di pietre
Dove la pietà rimpiange
Le sue icone.

2.
Pietre. Chiavi di cupola
Nella semiologia volata della poesia.

Pietre pe care s-au odihnit
Îngerii căzuți în iubirea umanului
Pietre orfane ale talazului
Și voi, pietre levitând în naosul memoriei
Lapislazuli, onix, jad și cunoaștere!

Pietre din seifurile ghețarului
Smaralde conturând harta stelei
Aici, în lobul meu temporal,

Pietre în care reintră fluturii
După nupțiala ucideri.

3.
Piatra foșnitoare
A cărții noastre
Curgând invers timpul.

Și metafizica pietrei
Sub limba metatextului
Dintre toate primită
De zestre
Din suferința moluștei
Sgâriate de firul de nisip
Al trădării.

Ah, dintre toate,
Eu piatra sălbatică sunt
Rotunjind răbdarea
Iubirii.

Pietre dove riposarono
Gli angeli caduti
Nel pietoso amore. Pietre orfane di ondata
E voi, pietre levitando nella cella della memoria
Lapislazzuli, onice, giada e gnoseologia!

Pietre dallo scrigno glaciale
Smeraldi profillando la mappa stellare
Qui, nel mio lobo temporale,

Pietre dove rientrono le farfalle
Dopo il notturno omicidio.

3.
Fruscio di pietra
Del nostro libro
Tempo scorrendo all'inverso.

Metafisica della pietra
Sotto la lingua del testo

Fra tutte ricevuta come donna.
Dalla sofferenza dell' molusco
Graffiato dal filo di sabbia
Del tradimento.

Ah, fra tutte,
Pietra selvaggia sono
Arrotondando la pazienza
Dell'amore.

4.

Iar cea ascunsă privirii,
Perla pe care o dăruim
Bărbatului soare

În palma dornicei brize
Care pe țărni ne vânează
Se numește sărut.

Atunci când îmi vei pune coroana
În inimă se va aprinde
Soarele unui alt început.

4.

Quella nascosta allo sguardo,
Perla che regaliamo
All'uomo sole

Nel palmo della impaziente brezza
Qualle in riva ci caccia
Bacio si chiama.

Quando mi metterai la corona
Nel cuore si accenderà
Il sole di un altro inizio.

Primăvara

Râd prin somn grădinile
Le visez cu mâinile

Râd pădurile din vis
Înflorind ca Paradis

Chemătoare-mbrățișare
Scutură prin spirit floare

Și semințe de lumină
Care știu și văd
Bucuria mea divină
Tril de mierlă
Joc de ied

Roi de muguri înspre soare
Cuiburi verzi ce-ar vrea
Să zboare.

Piatra are-ascunsă-n ea
Lacrima galbenă stea.

Tace forma vie-n ea
Și cuvântul
Ar sculpta...

Primavera

Ridono i giardini nel sonno
Li stò sognando con le mani

Ridono i boschi dal sogno
Fiorendo come paradiso

Abbraccio chiamato,
Fiori buttati nello spirito

Semi di luce
Che sanno e vedono
La mia gioia divina
Trillo di merlo
Gioco di capretto

Alveare di germi verso il sole
Nidi verdi che vorrebero
Volare.

Pietra tiene nascosta in se
La lacrima gialla stellare.

Tace la forma viva in se
E la parola
Vorrebbe scultare...

Iar sărutul meu – ecoul
Să te recuprindă
Te vrea...

Sunet valsat de Vivaldi
Sparge piatra verbul
Scânteii zburătoare-n
Valsunet dansează.

Postludium

Adevărat este
Nu apa curge
 ci piatra.

Ea este Cogito.
*Energie-n repaos –
 Cuvântul.*

Il mio bacio come eco
Cogliendoti
Ti vuole...

Musica di Vivaldi
Rompe la pietra
Scintille volanti.
Nel valsuono che balla.

Postludium

La verità è
Non l'aqua che corre
 Ma la pietra.

Lei e Cogito.
*Energie nel riposo-
 La Parola.*

Noapte paradisiacă...

Ceru-nstelat și luna stalactită
A stele mirosind, a rece soare.
Oglinda oarbă-a nopții se agită
Și golul crește după-mbrățișare.

Cândva adulfmeçați de blânde fiare
Umblam prin rai cu-aure înflorite?
Sau doar povestea fără calendare
Urzi prin veac un vis zburat, iubite?

Un cuget întrerupt de vechi ursite
C-am fi zburat cu vânturile-asemeni
Sub stele mirosind a stalagmite
A peșterii cu focuri nălucite
Ascunsă-n alt tărâm, de frații gemeni...

Notte paradisiaca...

Cielo stellato e luna stalattite
Di stelle profumando, di freddo sole.
Cieco specchio di notte si agita
Il vuoto che cresce dopo l'abbraccio.

Annusati delle dolci belve
Camminavamo in paradiso con aure fiorite
Oppure solo il mito senza calendario
Tesse millenario un sogno volato, amore?

Pensiero interrotto del vecchio destino
Vollando col vento uguale
Sotto le stelle profumando di stalagmite
Una grotta con fuocchi allucinanti
Nascosta in altro mondo di fratelli gemelli...

Cuprins

O poetică a proximității
(ALEXANDRU ZOTTA) / 5

PARTEA ÎNTÂI

Memoria cristalină a pietrei / 33

Trasfigurare / 34
Pietre vorbind / 34
Pietrele văd / 34
Pietrele respiră / 36
Mitul păsării / 36
Inefabil / 36
Descendență / 36
Pietre geloase / 38
De ce cântă oamenii / 38
Saltul / 38
Litoglifă / 38
Relativitate / 40
Impresie / 40
Paradox absolut / 40
Melc / 40
Coloana / 42
Sâmbure / 42
Sâmbure 2 / 42
Nucă / 42
Peisaj / 44
Piatra din râu / 44
Feromoni / 44
Aqua dura / 44
Inscripție / 46
Echilibru / 46
Templu cosmic / 46
Piatră sub cer / 46
Siderit / 46
Amnar / 48

Indice

Una poetica della similitudine
(ALEXANDRU ZOTTA) / 19

PRIMA PARTE

Memoria cristallina della pietra / 33

Trasfigurare / 35
Pietre parlando / 35
Le pietre vedono / 35
Pietre che respirano / 37
Il mito dell'uccello / 37
L'inesprimibile / 37
Discendenza / 37
Pietre gelose / 39
Perche canta la gente / 39
Saluto / 39
Effigie / 39
Relativita / 41
Impressione / 41
Paradosso assoluto / 41
Lumaca / 41
Colonna / 43
Osso / 43
Osso 2 / 43
Noce / 43
Paesaggio / 45
Pietra di fiume / 45
Feromoni / 45
Aqua dura / 45
Iscrizione / 47
Equilibrio / 47
Tempio cosmico / 47
Pietra sotto il cielo / 47
Siderite / 47
Acciarino / 49

Visul pietrei / 48
Toamna în parc / 48
Numai piatra știe / 50
Cristale care curg / 50
Art / 52
Cireșul bătrân / 54
Memoria / 56
Poeme care nu mi-au dat pace... / 56
Sculptorul / 58
Faguri de piatră / 58
Cruci / 58
Motiv nipon 2 / 60
Motiv nipon 3 / 60
-us / 60
Poezii spun lucruri trăznite / 62
Magicianul / 62
Îngerul / 64
Motiv / 64
Marele concert / 64
Cheia pietrei / 66
Pietre vorbitoare... / 80
Poeme tăiate / 84
Poemi tagliate / 85
Paradisul pierdut / 88
Galaxii uragane stelare... / 90

PARTEA A DOUA

Pietre gemene / 95

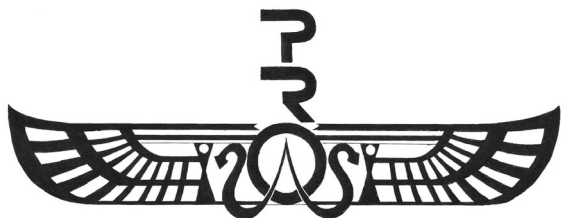
Piatra știe / 96
Mitopoemul petroglifei / 98
Madreperla / 100
Obsidian / 104
Totemuri / 106
Pietre de râu / 108
Pietre orfane / 120
Primăvara / 126
Postludium / 128
Noapte paradisiacă... / 130

Il sogno della pietra / 49
Autunno in parco / 49
Solamente la pietra lo sa / 51
Cristalli che scivolano / 51
Art / 53
Vecchio ciliugio / 55
Memoria / 57
Poeme che non mi hanno lasciato... / 57
Lo scultore / 59
Reti di pietra / 59
Croci / 59
Motivo nippon 2 / 61
Motivo nippon 3 / 61
-us / 61
I poeti dicono le cose strane / 63
Il mago / 63
Angelo / 65
Motivo / 65
Il grande concerto / 65
Chiave della pietra / 67
Pietre parlante... / 81
Poemi tagliate / 84
Paradiso perso / 89
Galassie uragani stellari... / 91

SECONDA PARTE

Pietre gemelle / 95

Pietra lo sa / 97
Mitopoema della petroeffigia / 99
Madreperla / 101
Ossidiana / 105
Totem / 107
Pietre di fiume / 109
Pietre orfani / 121
Primavera / 127
Postludium / 129
Nocte paradisiaca... / 131

Autoarea ține să mulțumească sponsorului,
Asociația PRO-ISIS, Orăștie,
Str. M. Kogălniceanu 53A, jud. Hunedoara,
cod 335700

B.C. INTESA SANPAOLO ROMANIA S.A.,
AGENȚIA ORĂȘTIE,
COD SWIFT: WBANRO22XXX
Cont RON: RO36WBAN 2511000061500068
Cont EUR: RO16WBAN2511022061500068
Tel./Fax: +40254247906
MOBIL: +40740795462
WEB: www.pro-isis.ro
E-MAIL: info@pro-isis.ro

Totodată îndemnăm cititorii ca, prin contribuțiile lor,
să ajute această asociație care, la rândul ei, sprijină
autorii ca visele să li se poată împlini.

L'autrice desidera ringraziare al suo sponsor l'Asso-
ciazione Culturale "PRO-ISIS" con la sede in Orăștie
(HD), via M.Kogalniceanu No. 53A, 335700,
ROMANIA

B.C. INTESA SANPAOLO ROMANIA S.A.,
AGENZIA ORĂȘTIE,
CODICE SWIFT: WBANRO22XXX
Conto RON: RO36WBAN 2511000061500068
Conto EUR: RO16WBAN2511022061500068
Tel./Fax: +40254247906
CEL: +40740795462
WEB: www.pro-isis.ro
E-MAIL: info@pro-isis.ro

Nello stesso tempo invitiamo il nostro pubblico
lettore, ad aiutare l'Associazione nel suo lavoro di
appoggio (sostegno) degli autori, per fare diventare
i loro sogni realtà.

t i p a r
B R U M A R
T I M I Ş O A R A
str. A. POPOVICI 6
tel./fax: +40 256 203 934
office@brumar.ro